

DIRVA

DIUANIAN NATIONAL NEWSPAPER
19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO 44119
VOL. LXXVIII OCTOBER - SPALIO 21 1993 Nr. 40

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

Lietuvos nacionalinė
M. Mažvydo biblioteka

Aštuoni vyrai ir dvi moterys

IŠLAIKĖ EGZAMINUS I JT TARNYBAS

Jaunų lietuvių grupę spalio 13 buvo arčiau savo siekio tapti Jungtinių Tautų civilinės tarnybos nariais, praneša Lietuvos Misija Jungtinėse Tautose.

Birželio mėnesį Jungtinių Tautų įstaigos New Yorke ir Vilniuje surengė konkursinius egzaminus norintiems pradėti karjerą tarptautinėje civilinėje tarnyboje. Dalyvauti dviejų etapų egzaminų serijoje panoro apie 70 jaunų lietuvių Lietuvoje, Jungtinėse Amerikos Valstijose ir Vakarų Europoje. 22 asmenys po JT pareigūnų atliktos atrankos buvo kviečiami laikyti pirmuosius egzaminus, kurie tęsėsi dvi dienas. Panašūs egzaminų ciklai buvo rengiami Latvijoje, Estijoje ir kitose valstybėse, kurių piliečiai dar nėra atstovau-

jami Jungtinių Tautų Sekretariate.

JT Egzaminavimo centras New Yorke šiandien informuoja, kad 10 lietuvių (8 vyrai, 2 moterys), sėkmingai išlaikę raštiškus egzaminus, bus kviečiami antram egzaminų tūriui š.m. pabaigoje. Šioje grupėje 4 ekonomikos specialistai, 5 politinių reikalų žinovai, ir 1 finansistas. Kandidatus išminėtų specialybių žodžiu egzaminuos JT atstovų komisija.

Po visų egzaminų etapų, tik trys ar keturi lietuviai bus kviečiami 1994 m. pradžioje užimti karjerinius postus Jungtinių Tautų civilinėje tarnyboje. Šie tarnautojai bus pirmieji asmenys, atstovaujantys Lietuvą JT Sekretariate.

Prezidentas A. Brazauskas, lydimas Ambasadoriaus prie JT A. Simučio, vysk. P. Baltakio ir Prezidento patarėjo S. Velonskio, su mandagumo vizitu lankėsi pas New Yorke kardinolą O'Connor jo rezidencijoje. Vertėjavo Misijos patarėjas D. Sužiedėlis.

pildo. Aš manau, kad tas įsijautimas, su kuriuo jis kalbėjo būdamas Lietuvoje, paliudija tą jo man pasakyta savo svajonę.

Jungtinių Amerikos Valstybių administracija remia pilną ir besąlyginį išvedimą rusų karinių pajėgų iš Baltijos kraštų. Dirbdami su kitais kraštais, o tuo pačiu ir su Vatikanu, mes spaudėme rusus užbaigti kariuomenės išvedimą iš Lietuvos prieš rugsėjo 1 dieną. Mano įsitikinimu, buvo neatsitiktinumas, kad išvedimas buvo užbaigtas dar prieš atvykstant Popiežiui. Jis atstovauja nenugalimą moralinę jėgą."

Ray Flynn, Amerikos ambasadorius.

MAŽOJI LIETUVA - MŪSŲ PROTĖVIŲ ŽEMĖ

Lietuvių prosenelių kraštas - Karaliaučiaus kraštas

buvo Rusijos savavališkai prijungtas prie Rusijos. Dabar ten gyvena 900,000 žmonių. Iš jų 700,000 yra rusai, 80,000 - baltgudžiai, 65,000 - ukrainiečiai, 20,000 - lietuviai ir 12,000 - vokiečiai.

Ten Pilaitės (Pillau), dabar rusų vadinamame Baltisko mieste buvo sovietų karo laivyno ir aviacijos bazė. Ji ir dabar tebėra.

Teigiama, kad tokia padėtis Karaliaučiaus sritį nuves į ekonominį bankrotą.

Rusai šią sritį gali pasiekti tik važiuodami per Lietuvos teritoriją. Lietuva Karaliaučiaus sričiai tiekia 80% visos elektros energijos. Karaliaučiaus sritis - tai Mažoji Lietuva, tai mūsų protėvių žemė. Iš ten per amžius išplaukdavo lietuviai - prūsai žvejai laivais į

Kuršių Marias, į Baltijos jūrą...

LATVIŲ - RUSŲ PASITARIMAI DĖL KARIUOMENĖS IŠVEDIMO

JBANC'o pranešimu, 1993 m. rugsėjo 28-29 dienomis latvių-rusų pasitarimuose dėl kariuomenės išvedimo iš Latvijos, rusų delegacijos vadovas Sergei Zotov pareiškė, kad jeigu dar šiemet nebus susitarta dėl rusų reikalavimų pasiūlyti tris bazes dėl rusų teisės į nuosavybę ir dėl pensijų rusų karininkams, tai išvedimas įvyks tik 1995 metais. Sergei Zotov taipgi pareiškė, kad pasitarimai būtų sėkmingesni, jeigu Latvija dėl šių reikalų nebūtų dariusi spaudimo Rusijai per Amerikos politikos įtaką.

ALT Inf.

ATGARSIAI PO POPIEŽIAUS LANKYMO SI LIETUVOJE

ALTO pirmininkas Grožvydas Lazauskas gavo laišką iš Jungtinių Amerikos Valstybių ambasadoriaus prie Šventojo Sosto Romoje. Laiške rašoma: "Kaip Jungtinių Amerikos Valstybių ambasadorius Šventajam Sostui, aš giliai domiuosi įvykiais Lietuvoje. Istoriniai ryšiai tarp Lietuvos ir Vatikano, o ypač ryšiai tarp Popiežiaus Jono Pauliaus II-ojo ir Lietuvos, duoda ypatingą progą sekti tuos įvykius. Mes visada bendradarbiau-

jame su Vatikano autoritetais reikaluose, kurie liečia žmogaus teises ir religijos laisvę Rytų Europoje.

Šventojo Tėvo ką tik įvykęs apsilankymas Pabaltijo kraštuose neabejotinai buvo didžiausias įvykis tiems kraštams po jų nepriklausomybės atstatymo. Kada aš kalbėjau su juo dvi dienas prieš jam išvykstant iš Romos, jis man pasakė, kad jam apsilankymas Lietuvoje buvo ilgai atidėta svajonė, kuri pagaliau išsi-

Prezidentas A. Brazauskas JT rūmuose susitiko su Lenkijos Užsienio reikalų ministru K. Skubieševskiu, perdavusiu Lenkijos prezidento L. Valonsos kvietimą apsilankyti Lenkijoje.

D. Širvytės nuotr.

STIPRIAI SUSIŽEIDĖ Š. MARČIULIONIS

Vėl nelaimė ištiko Amerikoje žaidžiantį žymų Lietuvos krepšininką, atstovaujantį "Golden State Warriors" profesionalų klubą NBA lygoje. Jis vasarą praleides Lietuvoje, kur be kitų darbų įsteigė NBA pagrindu sukurtą Lietuvos krepšinio lygą, jau buvo grįžęs į San Francisco priemiestį, kur pradėjo treneruotis su savo komanda.

Treniruotės metu jis patslydo ant šlapių salės grindų, kurios buvo sudrėkusios arba nuo ankstesnio valymo ar nuo kurio krepšininko prakaito. Jam kritus koja buvo persisukus ir buvo galvojama, kad jis tik patempė raiščius. Tačiau sekancią dieną, apžiūrėjus klubo ortopedams, buvo

konstatuotas liūdnas faktas, jog yra trūkė dešinio kelio vidaus raiščiai.

Po šios nelaimės koja labai ištino ir Šarūnas beveik negalėjo vaikščioti. Kuomet tinimas praeis, buvo numatyta daryti operaciją ir po jo ilgesnį laiką Šarūnas turės vaikščioti su ramentais. Blogiausiu atveju Šarūnui gali prisieiti praleisti už aikštelės ribų visą šį sezoną.

Bendrai imant, Marčiulionį persekioja nelaimės jau ne pirmą kartą. Pernai rudenio jis susižeidė Lietuvoje, kuomet ten begidamas lauke parpuolė ir susilaužė dešinę koja. Po to prieš Kalėdas buvo grįžęs į aikštelę, tačiau į sezono pabaigą vėl susižeidė.

E. Šulaitis

Girdėta iš Vilniaus

• **UŽSIENIO DIPLOMATŲ VIZITAI.** Spalio 13 ir 14 dienomis Lietuvoje su oficialiais vizitais lankėsi Danijos karalystės užsienio reikalų ministras Nilsas Helvigas Petersenas ir Kinijos užsienio reikalų ministro pavaduotojas Tian Zenopei. Su jais susitiko Prezidentas Algirdas Brazauskas. Seimo pirmininkas Česlovas Juršėnas, užsienio reikalų ministras Povilas Gylys.

Pokalbyje su Algirdu Brazausku Danijos užsienio reikalų ministras pabrėžė, jog Danija ir toliau stengsis, kad Baltijos valstybės greičiau gautų asocijuotos narystės Europos Bendrijoje statusą, kad toliau būtų deramasi dėl laisvos prekybos sutarties su jomis. Buvo pareikšta nuomonė, kad Europos ir Baltijos valstybių saugumui pasitarnautų tolesnis Lietuvos ir Rusijos, taip pat Lietuvos ir Lenkijos santykių normalizavimas.

Kinijos diplomatas aptarė su Algirdu Brazausku jo vizito į Kiniją šių metų lapkričio mėnesį detales. Su premjeru Adolfu Šleževičium aptartos Lietuvos ir Kinijos prekybinis bendradarbiavimas.

• **ŽMOGŽUDYSTĖ, KURI SUKRĖTĖ VISĄ LIETUVĄ.** Spalio 12-osios ryte prie savo namų Vilniuje žūviais iš pistoleto nužudytas populiaraus dienraščio "Respublika" vyriausiojo redaktoriaus pavaduotojas Vitas Lingys. Liudininkų parodymais, šaudė du vyrai su kaukėmis.

33 metų diplomuotas žurnalistas Vitas Lingys tvarkė publikacijas apie kriminalinius nusikaltimus. Jam bei kitiems redakcijos darbuotojams daug kartų buvo grąšinama.

"Respublika" pirmoji Lietuvoje pradėjo rašyti apie organizuotas nusikaltėlių grupes bei korupciją aukštosios valdininkijos tarpe. Laikraštis paskelbė straipsnius apie nelegalią prekybą ginklais, dideles vagystes, kontrabandą, į kurias yra įsivėlę ir valdžios žmonės.

Žmogžudystė sukėlė didelę reakciją visoje Lietuvoje. Prezidentas Algirdas Brazauskas skubiai sukvietė Generalinės prokuratūros, policijos, nacionalinio saugumo vadovų pasitarimą. Atostogas nutraukė vidaus reikalų ministras. Seimo pirmininko pavaduotojas Egidijus Bičkauskas Seimo posėdyje pareiškė, kad "ši žmogžudystė yra vienas rimčiausių smūgių demokratijai". Prezidento vyriausiasis patarėjas pokalbyje su žurnalistais pasakė, jog "tai iššūkis visuomenei ir dar vienas signalas imtis griežčiausių priemonių". Prezidento atstovas spaudai Nerijus Maliukevičius žmogžudystę pavadino pasikėsinimu prieš valstybės pagrindus. Pareiškimus padarė Lietuvos žurnalistų, rašytojų sąjungos, Seimo frakcijos. Juose reikalaujama, kad Prezidentas ir vyriausybė imtųsi skubių ir veiksmingų priemonių kovoje prieš organizuotą nusikalstamumą.

Žmogžudystei tirti sudaryta Generalinės prokuratūros ir vidaus reikalų ministerijos operatyvinė grupė. Vilniuje padaryta keliasdešimt kartų, yra sulaikytų. Apie tyrimo rezultatus nepranešama.

"Respublikos" žurnalistai pradėjo savarankišką tyrimą. Jie spėja, kad Vitą Lingį nužudė vadinamosios "Vilniaus brigados", kuriai priklauso reketininkai ir nelegalaus biznio atstovai, nariai.

Vitas Lingys palaidotas Vilniaus Antakalnio kapinėse. Laidotuves transliavo Lietuvos televizija.

• **PER DEVYNIS ŠIŲ METŲ MĖNESIUS LIETUVOJE ĮREGISTRUOTA 45.271 NUSIKALTIMAS.** Tai beveik penktadaliu daugiau, negu pernai per tokį pat laiką, daugiau kaip pusė jų padaryta didžiuosiuose šalies miestuose bei jų kaimiškuose rajonuose.

Padaugėjo sunkių nusikaltimų. Pernai jų padaryta 4 tūkstančiai, šiemet – daugiau kaip 5.5 tūkstančio. Per devynis mėnesius įvykdytos 277 žmogžudystės. – 42 procentais daugiau negu pernai. Įregistruota 11 tūkstančių valstybės ir 21,5 tūkstančio asmeninio turto vagysčių.

• **PREZIDENTAS ALGIRDAS BRAZAUSKAS SKEPTISKAI ŽIŪRI Į LIETUVOS GALIMYBES ĮSTOTI Į NATO.** Grįžęs iš Europos Tarybos valstybių vadovų susitikimo Vienoje jis sakė privačiuose pokalbiuose su Čekijos, Suomijos ir kitų valstybių Prezidentais jis kėlęs šį klausimą, tačiau pritarimo nesusilaukęs. "Reiklus beldimasis į NATO būstinę šiuo metu būtų nediplomatiškas", pabrėžė jis. Tai patvirtino ir Vilniuje šią savaitę lankęsis nepaprastasis ir įgaliotasis ambasadorius Europos Bendrijoje ir NATO Adolfas Venckus.

Lietuvos įstojimo į NATO klausimas paliestas ir Algirdo Brazausko pokalbyje Vilniuje su Danijos užsienio reikalų ministru Nilsu Helvigu Petersenu. Ministras sakė, kad po įvykių Rusijoje, NATO svarstydama galimybę, kas galės būti šios organizacijos nariais, bus labai atsargi. Ji turės galvoje ir galimą Rusijos reakciją. Kalbėdamas Vilniaus universitete, Danijos užsienio reikalų ministras pasakė, kad dabar nėra tinkamas laikas priimti į NATO Rytų ir Vidurio Europos valstybes. Kitų metų pradžioje planuojamas Algirdo Brazausko vizitas į Europos Bendriją ir NATO. Po to įvyks šios organizacijos valstybių vadovų susitikimas. Manoma, kad jame bus aptarta NATO pozicija dėl naujų narių priėmimo.

• **REIKALAUJAMA NUBAUSTI NUSIKALTUSIUS PRIEŠ LIETUVOS VALSTYBINGUMĄ.** 23 Seimo nariai,

DEMJEANJUK JAU GRĮŽO Į SAVO NAMUS

Dėka OSI pradėtos bylos ukrainiečiui Ivan Demjanjuk buvo atimta JAV pilietybė ir jis tapo ištremtas į Izraelį. Daugelį metų kalintas ir pasmerktas mirties bausme kaip Treblinkos kacetų "Jonas Žiaurasis".

I. Demjanjuk nebuvo pakartas. Apeliacijos metu buvo pristatyti Izraelio aukščiausiam tiesmūi iš KGB archyvų dokumentai, pagal kuriuos kitas asmuo – Ivan Marčenko kankino ir žudė

dujomis kacetininkus Treblinkoje.

Izraelio aukščiausiojo teismo teisėjai nusprendė I. Demjanjuką daugiau nebeįteisti. Po pakartotinių atidėliojimų šeimos nariai, lydimi JAV kongreso atstovo J. Traficant, atskraidino išteisintą į JAV. Tačiau jis tuo pat negižo į savo namus – Seven Hills, Ohio.

Ramioje Meadowlane gatvėje prie I. Demjanjuko namo kasdien kas nors de-

monstruoja. Smarkiausiai pasireiškia jų dvasiškai, išlikę gyvi kacetininkai bei jaunamečiai vaikai su plakatais bei šūkavimais jau įkyrėjo Seven Hills miestelio gyventojams.

Pradžioje tos maišaties demonstruotojus labai draugiškai pasitiko miesto meras. Netrukus tame mieste buvo pirminiai rinkimai. Iš trijų kandidatų du, daugiausia surinkę balsų, pateko į lapkričio 2 d. rinkimus. Dabartinis meras liko trečiuoju ir tuo pačiu praranda savo darbą.

Clevelando Plain Dealer dienraštyje yra apstu žurnalistų ir skaitytojų pasisakymų. Daugumas ragina demonstruotojus palikti I. Demjanjuką ir jo šeimą ramybėje. Šiame krašte visados tvirtinama, kad žmogus tada yra kaltas, kada tas nusprendžiama teismo. Tačiau žmonės vis dar tebeskelbiančiai – "Akis už akį ir dantis už dantį" – save laiko gudresniais už Izraelio aukščiausiojo teismo teisėjus. Jie bando tęsti savo teismą gatvėje.

Seven Hills nėra didelis miestelis. Tos visos demonstracijos yra reikalingos policijos priežiūros. Pradėta būkštauti, kad miesto biudžetas nepakels išlaidų už policininkams mokamus viršvalandžius.

Ketvirtadienį, spalio 7 d., Clevelando TV - 8 stotis pranešė, kad I. Demjanjuk sustiprėjęs po kelionės vargų, jau sugrįžo į savo namus. Tą dieną niekas nedemonstravo Meadowlane gatvėje. I. Demjanjuk grįžo pas savuosius – žmoną Verą, dvi dukras ir sūnų su šeimomis. Jis pirmą kartą bučiavo savo vaikaičius, kurie gimė jam esant Izraelyje.

Ger.J.

VERTINGI ALBUMAI

Gera proga įsigyti meniško grožio albumą **"Einu per Lietuvą"**. Tai jau trečioji lietuvių fofomenininko Juozo Polio kelionė per Tėvų žemę.

Anksčiau išleisti albumai – **"Gimtoji žemė Lietuva"**, **"Atgimstanti Lietuva"**.

Naujame albume jau Lietuva pabudus, gražiausios ir brangiausios jos kraštovaizdžio vietos, svarbūs įvykiai, šventės. Albume rasime ir lietuviškąją Ameriką: lietuvių bažnyčias, paminklus.

Nepaprastai jautrus ir šiltas albumo tekstas, kurį parašė šviesios atminties prof. Česlovas Kudaba.

Kiekvieno albumo kaina po #18 dol. Užsakant paštu reikia pridėti po \$3.00 persiuntimo išlaidomis.

KORP! NEO-LITHUANIA SUVAŽIAVIMO, ĮVYKSTANČIO
1993 M. LAPKRIČIO 20 D.
PASAULIO LIETUVIŲ CENTRE, BOČIŲ SALĖJE,
LEMONTE

DARBOTVARKĖ

9:00 Pamaldos
9:45 Registracija
10:00 Iškilmingas posėdis, suvažiavimo atidarymas

1. Pirmininkės žodis
2. Mirusiųjų pagerbimas
3. Paskaita
4. Suvažiavimo prezidiumo sudarymas

Darbo posėdis (posėdžiaujama ištiesai su pertrauka užkandžiams 12:00 val.)

5. Komisijų sudarymas
 - a) Registracijos
 - b) Nominacijų
 - c) Spaudos ir nutarimų
6. Pranešimai
 - a) Pirmininkės
 - b) Įždininko
 - c) Revizijos komisijos
 - d) Garbės teismo
 - e) Korp! leidinio
 - f) Naujosios Vilties žurnalo
 - g) Tautinio Kultūros Fondo
 - h) Diskusijos dėl pranešimų

7. Korp! padalinių pranešimai
8. Rinkimai
 - a) Vyr. valdybos
 - b) Revizijos komisijos
 - c) Garbės teismo
 - d) Tarybos

9. Nutarimų komisijos pranešimas
10. Pasiūlymai bei sumanymai

3:00 11. Suvažiavimo uždarymas
4:30 Korporacijos metinė šventė toje pačioje Bočių salėje rengiama Korp! Neo-Lithuania Chicagos padalinio.

(Nr 40, 42, 44)

atstovaujantys opozicijai, specialiu pareiškimu atkreipė Generalinio prokuroro ir Aukščiausiojo teismo pirmininko dėmesį į tai, jog nepagrįstai vilkinamos arba visai nekeliamos bylos už veiklą, padarytą prieš Lietuvos nepriklausomybę.

Sausio 13-osios pučo organizatorių ir dalyvių, autonominių veiklos Vilniaus ir Šalčininkų rajonuose bylos, sakoma pareiškime, guli Prokuratūros stalčiuose beveik treji metai. KPSS padalinio Lietuvoje vietiniams veikėjams už antivalstybinę veiklą jos nekeliamos motyvuojant, esą neaiškumais įvertinant KPSS nusikalstamą veiklą. Seimo nariai reiškia susirūpinimą, kad nauju pavadinimu gali būti įregistruota atkuriamą Lietuvos komunistų partija. Tokių kvietimų, jų žiniomis, jau yra.

Kiek anksčiau Seimas kreipėsi į Rusijos Prezidentą Borisą Jelciną, kad būtų išduoti Lietuvos teisingumo organams Rusijoje besislapstantys buvusio KPSS padalinio Lietuvoje vadovai Mykolas Burokevičius, Juozas Jarmalavičius bei kiti, kurie 1991 metais sukūrė nacionalinį gelbėjimo komitetą ir sukėlė sausio 13 dienos kruvinus įvykius.

• **SUTEIKTI DIPLOMATINIAI RANGAI.** Prezidento dekretu Lietuvos Respublikos nepaprastojo ir įgaliojamo ambasadoriaus rangai suteikti Virgilijui Bulovui ir Justui Paleckiiui. Seimo narys Virgilijus Bulovas yra valstybinės reikybės su Rusija delegacijos vadovas. Pagal profesiją jis teisininkas, žurnalistas ir profesionalus diplomatas. Justas Paleckis yra Prezidento patarėjas tarptautinės politikos klausimais.

ELTA (B.B.)

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

DIRVA TEL. (216) 531-8150
FAX. 216 531-8428

P.O. BOX 19191 CLEVELAND, OHIO 44119 - 0191
19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO • 44119

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

EDITOR: BALYS GAIDŽIŪNAS

DIRVA (USPS 157580)

Postmaster: Send address changes to DIRVA
19807 Cherokee Ave. Cleveland, OH. 44119-1091

Second-class postage paid at Cleveland, Ohio and additional mailing offices.
• Published Weekly by American Lithuanian Press & Radio Assn. VILTIS, INC. •
Subscription per year \$30.00 • Single copy 65 cents. Air mail overseas \$100.00 yr.

Prenumerata metams \$30.00, pusei metų \$17.00 • Oro paštu į užsienį
metams \$100.00 pusei metų \$55.00 • Atskiro numerio kaina 65 centų • Straipsniai
pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu nebūtinai išreiškia redakcijos
nuomonę. • Nespausdinti straipsniai grąžinami tik autoriams prašant – Už skelbimų
turinį ir kalbą redakcija neatsako.

Tragiškos lemties kraštas –

ŠALČIOS ŽEMĖ

Juozas Žygas

Praėjusiais metais Vilniuje, buvo išleista S. Buchavecko tokiu pavadinimu knyga – monografija. Autorius man nėra žinomas ir visai negirdėtas, tad ieškojau Tarybų Lietuvos enciklopedijoje, bet, deja, neradau. Knygą platokai aprašė "Gimtas kraštas" 1993.III.18-24. Autorius aprašo šio lietuviško krašto istoriją. "Istorija Šalčios žemei nebuvo maloninga, nors ji priklauso teritorijai, kurios gyventojus jau XI a. metraščiai vadina lietuviais.

Mindaugas, pirmasis suvienytos Lietuvos valdovas, dar valdė tik nedidelę būsimos savo valstybės dalį, tačiau į ją įėjo būtent ir dabartinio Šalčininkų rajono teritorija arba bent jo diduma. Autorius pasakoja apie Šalčininkų kraštą – tai kovos už lietuviybę, lietuvių kalbos išlaikymą, pasipriešinimo prieš visą laikybanti suslavėjimo pavojų istorija, kuri nesibaigia iki šių dienų. Tie faktai ir įvykiai čia pat – XX a. pirmosios pusės, o ir vėlesnių laikų tekmėje. Juk būtent po 1920-50 m. tragiškų įvykių Šalčininkų rajone, pasak knygos autoriaus, prasidėjo lemiamas lietuvių nutautinimo etapas, (kuris ir dabar tęsiasi J.Ž.). Kaip tik tuo laiku, 1951-1953 m. lietuvių gyvenamose vietovėse lietuviškos mokyklos "keliais biurokratinio aparato plunksnos brūkštelėjimais" tapo lenkiškos. Šalčininkų krašto lietuvių vaikai sovietinės Lietuvos laikais jau turėjo lankyti mokyklas lenkų dėstoma kalba net tose vietovėse, kur lietuvių kalba pamo kos vyko 1920 -1939 metais".

Tik gaila, kad "G. kr." nenurodo pavardžių tų lietuvių, kurie tą "plunksnos brūkštelėjimą" atliko. Taip pat nenurodo, kad ir dabartiniu metu padėtis bemaž nėra pagerėjusi. Ta pačia

proga, ten pat, yra patalpin tas kitas rašinys "Šalčininkai ir lietuviybė". "Prieš keletą metų priimtas Valstybinės lietuvių kalbos įstatymas praktiškai nedaug tepakeitė situacija Vilniuje. Šiandien dažnai minime Valdymo struktūros įstatymą, o šis kažkodėl – podukros vietoje. Bet juk tai atsikūrusios valstybės kertinis akmuo. Keista, kad iki šiol nedovanotinai jį užmiršome. Primena jį tik atskirų entuziastų darbas Šalčininkuose, Vilniaus rajone. Ypač pabrėžtinai išeivijos veikėjų Amerikos lietuvių tautinės sąjungos pirmininko dr. Leono Kriaučeliūno ir ponios Irenos Kriaučeliūnienės dėmesys, paskirtos piniginės premijos Šalčininkų rajono Baltosios Vokės vidurinės mokyklos lietuvių kalbos mokytojai Adėlei Būtėnienei ir Vilniaus rajono Marijampolės vidurinės mokyklos direktoriui Benediktui Algimantui Masačiui už lietuviybės saugojimą".

Malonu skaityti, kad mums pažįstami ir artimi žmonės, prisideda prie to regiono lietuviybės išlaikymo ir yra vietos lietuvių pastebėti. O pagalba yra jiems būtinai reikalinga. Dešimtmečiais ir šimtmečiais vietiniai lietuviai buvo prievarta nutautinami, o dabartinė Lietuva nieko nedaro, kad juos prie tautos kamieno susigrąžintų ir tolimesnį nutautinimą sustabdytų. Dabar Šalčininkų ir Eišiškių nutautėję lietuviai – save jau lenkais laikantieji (žinoma, iš svetur pakurstomi) reikalauja autonomijos. O Lietuvos valdžia tik tūpčioja. Štai kaip kraštas buvo lenkinamas ir kokia autonomiją lietuviai turėjo. "Į lietuvišką parapiją 1898 m. buvo atkeltas kun. Ignas Šopara. Jis rado, kad šioj parapijoj buvo daug lietuviškai kalbančių kaimų. Pradėjęs bendrauti su lietu-

Dr. Algirdas Budreckis, Naujosios Vilties vyr. redaktorius. Rankraščius ir paminėjimui skirtus leidinius naujam 25-tam numeriui, prašo siųsti šiuo adresu: 147 Clay Str., Quincy, MA 02170

KŪDROS, VARNOS IR TARŠA

Antanas Dundzila

Taikli satyra yra pasigėrėtinas, retokai ragaujamas vaisius. Per kelias rankas mane pasiekė 1993-III-5 d. TIESOJE Pauliaus Kavaliausko talentingai suformuluoti valdininkystės dėsniai.

Pasigardžiuokime:

Lietuvos valdžios struktūroje įsigyveno "kūdrų kasimo" dėsnis. Normaliai, būtų statomi "tvenkiniai" – kuriamos reikalingos valdžios institucijos, kuriose dirbtų kompetetingi valdininkai – "varlės". Dabar gi, P. Kavaliauskas teigia, vieton tvenkinių yra kasamos kūdros – ministerijos, departamentai, centrai ir net universitetai, kuriose kvarkia "stambios varlės" – įtakingi, giminingi, ambicingi biurokratai, nomenklatura.

Autorius skaitytojus supažindina ir su "kėdžių gynimo" dėsniu. Valdininkai besąlyginiai, leistinomis ir neleistinomis priemonėmis gina savo kėdes...

Veikia ir "varnų baidymo" dėsnis. Bandymai mažinti valdininkų skaičių baigiasi "pabaidytų varnų" efektu, kurio išdavoje atsiranda naujos valdymo struktūros, "medžiais" vadinamos. Į tuos naujai atsiradusius medžius tuoj pat pritupia dar daugiau varnų. (Šis dėsnis labai tinka ir Amerikai: tik prisiminkime prezidento Clintono Baltųjų rūmų tarnautojų skaičiaus mažinimą, neva tai net 25 procentais!)

Pasiskaičius apie kūdras, varles, tvenkinius, varnas ir

viais, jis buvo įskystas vyskupui, kuris jam pagrasino: "Jei Šopara dar muzikiškai kalbės su parapijiečiais, tai suspenduosiu (Draugas 1993.VIII.14)". O dabar visi, tik "kitakalbių" gerove tesirūpina!

medžius, negalima neprisiminti klasiškų Vinco Kudirkos satyrų – "Lietuvos tilto atsiminimų" ar "Viršininčių". Gerai, kai sunkiais laikais galima juoktis.

Lietuvoje žmonės pasakoja, kad yra vietų, kur, numetus ant žemės degantį degtuką, dega žemė. Tai yra skandalingi taršos pavyzdžiai, sakoma, plačiai žinomi prie Šiaulių buvusioje rusų karinio aerouosto apylinkėje, o taip pat kur tai Baltijos pakrantėse. Tiek yra pripilta į žemę naftos įvairių taršalų, kad žemė yra beveik kaip žvakė. Štai kokią kraštą mums paliko okupantas.

Tiesa, teko girdėti, kad kokia tai vakarų firma siūlėsi Lietuvai tas naftos taršalais įmirkusias apylinkes išvalyti. Dabar Lietuvai būtų nieko nekainavęs – firma būtų sau pasiėmusi iš žemės ištrauktus tuos degalus ir tepalus. Tie patys šaltiniai teigia, kad Lietuva nesutiko.

Nežinant detalių, reikia manyti, kad šį sprendimą darė kūdrų varlės arba medžių varnos. Juk kas gali

nenorėti, kad sava žemė vėl būtų švari?

Iš geografijos atsimename apie Pietų Amerikos pačiame smaigalyje esančias salas, nežinia kodėl paties Magelano pavadintas Ugnies žeme, ispaniškai Tierra del Fuego. Ten, atrodo, niekas jau taip ypatingai nede ga. O Lietuvoje, tikras dalykas, žemė kai kur dega... Lietuvoje turime šių laikų ugnies žemę...

Kalbant apie taršą ir taršalus, tai yra dar vienas, vadiname objektas, kurį labai reikia sutvarkyti. Vilniuje, Antakalnio kapinėse, stovi milžiniškas paminklas, su "amžinąja ugnimi", II-jo Pasaulinio karo metu kritusiems sovietų kariams.

To paminklo aplinkoje yra ir daugiau rusų kariškių kapų. Artėjant prie paminklo, dešinėje pusėje yra sulaidotos 1991 sausio 13 d. aukos ir pasienio sargybiniai. Juos nužudė ta pati armija, kurios "atminimui" tebedeginama amžinoji ugnis, stovi pilko granito stovylos. Tas paminklas irgi yra elementarus šventos vietos taršalas.

Lietuva rusų kariuomenės išvadavimo iš vokiečių nagų neprašė. Argi kas nors šiandieną statytų paminklą ir kurstytų aukurus vokiečių kariuomenės žuvusiems, kritišku Lietuvai 1941 m. momentu išvijusiai bolševikus iš Lietuvos?

Vilnių 1944 m. "išvadavusio" rusų generolo paminklo Vilniaus aikštėje jau nėra. Leninas iš savo vardo aikštės Vilniuje irgi buvo išgabentas. Kapsuko taip pat nebemačiau. O Antakalnio kapinės dar teberymo okupanto kariuomenės paminklu užterštos.

Čia nieko gal nereikia sakyti dėl tų karių kapų. Jie gali likti. Bet paminklas piktojo okupanto kariuomenei tai jau turi išeiti. Jis teršia ne tik Antakalnio kapines, bet ir visą Lietuvos žemę.

(1993-X-5)

Stasys Šimoliūnas, padaryta iš šiaudinukų, Stasio Šimoliūno buvo dovanota Toronto Išganytojo parapijai atminti šiais metais mirusią Nataliją Šalkauskienę.

KUN. JUOZAS VAIŠNYS, S.J. – Kultūrinio ir visuomeninio gyvenimo kelyje

Vytautas Kasniūnas

*Žurn. Vytauto Kasniūno kalba pasakyta spalio 24 d.,
minint J. Vaišnio, S.J. 50 m. kunigystės sukaktį.*

Lietuvoje jėzuitai atsikūrė 1919 metais, kai nepriklausomas kraštas žengė pirmuosius laisvės žingsnius. 1924 metais jėzuitų įsteigta gimnazija, kunigų vedamos misijos bei rekolekcijos plačiai išgarsėjo visoje Lietuvoje.

Ir aš buvau daugelio kitų tarpe, kuris galiu pasakyti, jog mano gyvenime du kunigai jėzuitai sudrebino po kojomis žemę. Vaikystės metais kun. Jonas Bružikas su jo pravesiomis rekolekcijomis, o vėlesniais metais kun. Juozas Vaišnys.

Vienas vedė į tikėjimo dausas, kur užsimezgė gėlių pumpurai, kitas padėjo pastatyti dvasinę pilaitę, kur gėlės pražydo. Abu suvalkiečiai su geriausiomis savybėmis. (Aš išvaikščiojęs Lietuvą skersai ir išilgai, lankęs kaimus ir miestus, pažįstu įvairių gyvenviečių žmonių savybes, būdus, ir apie tai galiu pasisakyti.)

Pravesdamas kunigo J. Bružiko 50 metų kunigystės minėjimo akademinę dalį, ji kaip suvalkietį apibūdinau pagal Luko evangeliją 19, 13-27. Dabar rašydamas kun. J. Vaišnio tokios pat sukakties proga, pacituosiu lygiai tos pačios minties Mato evangeliją 25, 14-30, nes vedamoji mintis tik kitais žodžiais pasakyta. "Tas tarnas, kuris gavo iš iškeltajam 5 talentus, jam grįžus įteikė dar kitus pelnytus 5 talentus. Grįžusio šeimininko už tai buvo pagirtas, ir jis jam pavedė atlikti didelius dalykus, pasakydamas: "Eikš į savo šeimininko džiaugsmą."

Toks yra suvalkietiškos prigimties kun. J. Vaišnys, kuris gavęs iš Kūrėjo kelerius talentus, gyvenimo kelyje juos keleriopai padaugino, ir jam buvo pavesta atlikti daug kitų dalykų. Dar galima pridurti – suvalkietišku darbštumu, pareigingumu, atkakliu pasiryžimu, taupydamas laiką, mylėdamas darbą. "Atsiminkime, jog esame sutverti tam, kad šiandien savo darbu prisidėtume, – rašė 1981 m. vedamajame "L.L." redaktorius J. Vaišnys, – prie pasaulio pagražinimo ir patobulinimo, kad savo gyvenimo vakarą jį paliktume gražesnį, negu radome rytą, į jį ateidami."

1934 metais J. Vaišnys, baigęs Marijampolės Rygiš-

kių Jono gimnaziją, su diplomu kišenėje, su smuiku po pažastimi, išėjo iš bažnyčios suvalkietiška pasikalbėjęs su Dievuliu, galutinai apsisprendęs vienuolio jėzuitų pašaukimui.

Suvalkijos derlingos žemės laukuose, siūbuojant gelsvų varpų jūrai, rodos, suskambėjo iš giedro, mėlyno dangaus žodžiai: "Gerai, šaunusis ir ištikimas tarnė! Kadangi buvai ištikimas mažuose dalykuose, aš tau pavesiu didelius".

Gimnazijos draugai Vyt. Abraitis, dr. Algirdas Greimas ir kt. pasakoja, kad J. Vaišnys pasižymėjo tvarkingumu, kuklumu, darbštumu, pareigingumu. Iškiliai pirmavo lietuvių kalbos pamokose, kas ir atvedė į lietuvių kalbos žinovo eiles. Kai pokalbiuose dalindavomės "kuo mes būsim", J. Vaišnį į profesorius paskirdavome.

Gimnazijoje aktyviai veikė skautuose. Su pasiektais skautavimo laipsniais, buvo skiltininkas, draugininkas. Reiškėsi ir įvairiuose gimnazijos būreliuose. Čia buvo nueiti pirmieji kultūrinio bei visuomeninio darbo pirmieji jaunystės žingsneliai, su kuriais 1934 m. atėjo į jėzuitų vienuolyną.

Pašaukimas turtino dvasinį gyvenimą, ir po jėzuitų naujokyno 1937 m. išvyko iš Lietuvos į Austriją Innsbrucko universitete filosofijos studijoms. Naciams užėmus Austriją, išvyko į Italiją, kur baigė filosofijos studijas. Teologijos studijas baigė Grigaliaus universitete Romoje, kur 1943 metais išventintas kunigu. Dar porą metų studijavo Romoje, o po to dirbo su jaunimu šiaurės Italijoje, vadovaudamas Marijos sodalicijai ir Katalikiškosios akcijos jaunimui. Ėjo viršininko pavaduotojo pareigas Torino jėzuitų namuose ir mokytojo Genujos jėzuitų gimnazijoje. Torine ir Genujoje veikė su skautais. Baigęs aukštesniąją skautų vadovų mokyklą, paskirtas vadovų lavinimo vedėju Ligurijos provincijai.

Po gimnazijos baigimo praėjo 11-ka metų pasiruošimo ir studijų, kai 1945 metais jau dideliu ir stipriu žingsniu žengtas prasidėjo kultūrinis bei visuomeninis darbas, intelektualiai apvainikuotas, lyg Daukanto, Jablonskio, Maironio, Vaiž-

ganto lydėtas.

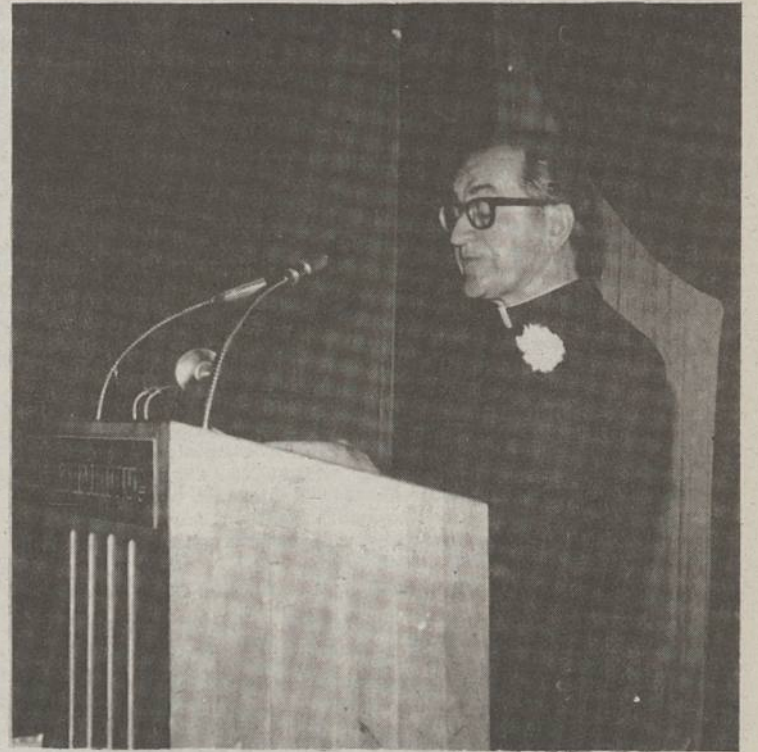
Gyvendamas viltimi, kad grįž į Lietuvą, dvasiniai stiprino pasiimtas pareigas, nes viską ką darė, kaip indėlį nešė į banką, kad vėliau galėtų nuvežti dovanų gimtajam kraštui. Svetimų kalbų mišinyje – lotynų, italų, vokiečių prancūzų – lietuvių kalba dulkėmis nenusėdo. Blizgėjusi sidabru, dabar puošėsi aukso mišiniu. Jei Petras Kriaušaitis (Jonas Jablonskis) Lietuviškos kalbos gramatikoje rašė, kad "Lietuviška gramatika yra mokslas apie lietuvių kalbos įstatymus ir ypatybes", tai K. J. Vaišniui rašymo menas yra įstatymų įstatymas.

Kun. J. Vaišnio gauti iš Vadovo 5 talentai (prisiminimui evangeliją) pelnė žymiai daugiau talentų. Toks jis dvasiniais turtais, intelektu ir kultūrinės bei visuomeninės veiklos pasiekimais turtingas, 1949 m. balandžio mėn. 23 – šv. Jurgio dieną atvyko į Chicagą, prisidėjo prie atsikūriantių jėzuitų, naujos provincijos užsimotų darbų.

Liko Italijoje praleisti devyneri metai, liko jaunimo ir tėvų ašaros, rankų mosikavimai, skaudus atsiveikimas uoste, lipant į laivą. Sudie žydrusis Italijos dangau ir 35 našūs gyvenimo metai. Archyve daug laiškų, nuotraukų, matai jaunimo ir tėvų šypsnius pro ašaras. Padėką už ilgų metų darbą, pasiaukojimą, idealizmą, atsisveikinimo gailestį, palydėjo laivų kaminų švilpesys. Tarp turtinų keleivių ir jų didelių lagaminų, keliavo dvasiniai pats turtingiausias kunigas jėzuitas su kryžiaus ženklų ir priesaika.

O kokia simbolinė naujo gyvenimo pradžia, kokia staigmena, kai pravėręs jėzuitų naujos gyvenvietės namo duris, rado besitariančius skautų vadovus apie atgaivintą veiklą. Nuskambėjo pasisveikinimas "Budėk!", ir čia pat svečiui skautui buvo paskirtos naujos pareigos.

Ir taip su skautiškais dainomis, aktyvia veikla su šūkiu "Dievui, Tėvynei ir Artimui", nužė, nubangavo per miškus ir laukus, stovyklas ir sales 44 skautavimo metai Chicagoje ir visoje Amerikoje, Kanadoje. Sudėjus visus skautavimo metus Lietuva & Italija & Amerika = koks gražus skautavimo 67 metų skaičius. Įvairios pareigos nuo skiltininko iki vyriausiojo skautininko; keitėsi kaklaraiščių ir įvairių uniformų spalvos, spindėjo už veiklą laimėti įvairūs žymenys su aukščiausiais ordinais ir tarp jų kryžius viduryje.

Kun. Juozas Vaišnys, S.J. švenčias kunigystės 50 m. sukaktį.

Aš taip pat pradėjęs skautauti nuo 12 metų amžiaus, vis svajojęs baigti Gilwelio skautavimo kursus, stovyklavęs su vyr. skt. J. Vaišniu per 10 metų, jaučiaus lyg tuos kursus dalinai lankęs. Po lauzo, susirinkus stovyklos vadovams vakarinio pasitarimo, kas dienoje buvo padaryta blogai ar gerai, svarstant kitos dienos programą, jis buvo virš mūsų. Maištingesnės moterys, nenorėdamos kam nors pasiduoti ar paklusti, skautininką Vaišnį tyliai "profesorium" pavadindavo. Tikrumoje jis tokio skautavimo mokymo laipsnio buvo vertas.

Su pirma žinute "Draugo" dienraščio kronikoje, kad iš Italijos atvyko kunigas jėzuitas J. Vaišnys, su juo ir be rankos paspaudimo susipažino tūkstančiai lietuvių. Jis greitai buvo pažįstamas ir žinomas plačiuose kultūros ir visuomenės baruose, daug kur kviečiamas, daug kur pats pasiimdamas pareigas. Jam nebuvo mažo ar didelio darbo, užsikrovęs darbais, jis tik rūpinosi surasti laiką ir jį gerai išnaudoti. Redaguodamas "Laiškus lietuviams", jis rašė: "Laikas yra brangus, nes jį gauname lašelį po lašelio, akimirksnis po akimirksnio. Kaip greitai jis praeina! Bėgte bėga valandos, minutės, sekundės. Bėga dienos, bėga metai, kurie jau daugiau nebegrįš. Jei laiką blogai sunaudojai, jis tau žuvęs amžinai!"

Laiko taupymo pagalba ir darbštumu 1950 m. išėjo pirmas religinės ir tautinės kultūros žurnalo "Laiškai lietuviams" pirmas numeris, redaguojamas kun. Juozo Vaišnio. Atsimenu, tą numerį nusipirkau Sokolų salėje, po Vasario 16 d. minėjimo. Grįžęs namo, tą pačią naktį perskaičiau, raides ryte prarydamas. Ypatingai patiko straipsniai šeimos

klausimais. Tai tema kuria buvau pradėjęs rašyti Lietuvoje, pažinęs kaimą ir miestą.

"Laiškai lietuviams" atūžė į Chicagą lyg su audros vėju, žaibais ir griauštinu. Kiek pažinau, visi skaitė, bendravimo būriuose apie žurnalą kalbėjo, svarstė, ginčijosi. Sveikindami kartais kava ar vynu aplaistė, džiaugsmu krikštijo. Pirmame "L.L." numeryje rašė: "Šių laiškų tikslas užmegzti ryšius su visame pasaulyje išblaškytais lietuviams, padėti jiems geriau orientuotis naujose aplinkybėse ir lengviau išrišti įvairias religines – dorines problemas".

Po metų "L.L." rašė: "Tikrai yra ko džiaugtis, kad tas prieš metus kukliai pasirodęs lairaštukas taip įsidrąsino, jog savo tiražu pralenkė daugelį kitų, jau nuo seniai einančių lietuviškų laikraščių. Jis tuoj paplito po visą pasaulį, po visus žemynus, kur tik buvo lietuvių. Ne tik Amerikoje ir Europoje, bet ir Azijoje, Afrikoje, Australijoje jis turi skaitytojų".

Kreipdamasis į bendradarbius redaktorius rašė: "Šia proga norėčiau apeliuoti į visų sugebančių rašyti sąžines, kad paaukotumėte vieną kitą valandėlę šiam bendram mūsų visų reikalui – tiesos, gėrio ir grožio ugdymui bei skleidimui, pasinaudojant, Laiškų lietuviams" puslapiais".

Vienuoliškai tyru taurumu, šventą meilę skleidė ir skleidžia 43-sius metus einąs žurnalas, kad tik tiesa klestėtų, gėris augtų, grožis žydėtų.

Kaip skaitytojai gerbia redaktorių, prisirišę prie žurnalo, rodo nuo "L.L." rengto dešimtmečio minėjimo, ir po to rengiamos "L.L." kasmetinės šventės, lyg spaudos kultūrinės puotos.

Su pirmuoju "L.L." numeriu žurnalas pasižymėjo lietuvių kalbos grynumu, taisyklingumu.

(Bus daugiau)

Daytona Beach, Florida

IŠ ALT S-GOS SKYRIAUS
VALDYBOS POSĖDŽIO

Spalio 1d. skyriaus valdybos išdininko Prano Damijonaičio ir Natalijos Subačienės namuose įvyko ALT S-gos Daytona Beach skyriaus valdybos posėdis.

Posėdžio tikslas aptarti praėjusį Tautos šventės minėjimą ir patvirtinti šio renginio apyskaitą.

Vytautas Abraitis pažymėjo, kad Tautos šventės minėjimas pradėjo, visuomenės teigimu, gerai, buvo gerai organizuotas. Iš viso dalyvavo 125 asmenys pokylyje ir minėjime. Valdyba dėkinga visiems Daytona ir apylinkių lietuviams, o taip pat atvykusiems iš Miami Beach, Jupiteri, Juno Beach, St. Petersburgo, Orlando, Jacksonvilles, kurių buvo 41 asmuo.

Pirmininkas dėkingai vertino spaudos – Draugo, Dirvos ir Darbininko pagalbą, reklamuojant renginį.

Po to valdybos nariai – pirmininkas Vytautas Abraitis, vicepirmininkas Jurgis Janušaitis, sekretorius Kostas Žolynas ir išdininkas Pranas Damijonaitis patiekė Tautos šventės pokylio rengimo duomenis, iš kurių buvo išdininko sudaryta bendra apyskaita, kurią valdyba patvirtino.

Ta proga valdyba nutarė iš savo kuklaus izdo paremti Lietuvoje vargstančius tremtinius ir invalidus 100, – dol. ir vieną daug vargo patyrusią ir dabar labai vargingai gyvenančią, bet daug Lietuvos Tautininkų Sąjungai dirbančią, 50 dolerių auką. Pinigai bus paskirti tiems išteikti asmeniškai.

Pirmininkas Vytautas Abraitis valdybos narius supažindino su ALT S-gos CV pirmininko dr. Leono Kriaučiūno atsiųstu CV aplinkraščiu ir prie jo pridėtais priedais – nutarimais iš ALT S-gos suvažiavimo,

vykusio Chicagoje ir Lietuvos Tautininkų Sąjungos pirmininko Rimanto Smetonos dviem ilgo turinio laiškais, kuriuose kalbama apie Lietuvos tautininkų sąjungos veiklą, planus, pagalbą.

Skyriaus pirmininkas Vytautas Abraitis, Bostono skyriaus pirmininko kvietimu, š.m. spalio mėn. 24 d. vyks į Bostoną, kur dalyvaus ALT S-gos Bostono skyriaus susirinkime.

Posėdžio metu pasitarta ir dėl ateities skyriaus veiklos.

Birutė Pūkelevičiūtė skaito savo kūrybą ambasadoriaus Stasio Lozoraičio pagerbime, kuris įvyko Tautos šventės proga (1993.IX.12) Daytona Beach, Floridoje. Iškilmę surengė AL Tautinė Sąjunga.

Stasio Šarausko nuotr.

Pažymėtina, kad skyrius yra atlikęs praeityje nemažą gerų darbų, o ką pasiryžta surengti, surengia gerai. Kaip kad ir ši sykį – į Tautos šventės minėjimą pakvietė ir atvyko Lietuvos respublikos Ambasadorius Washingtono, Stasys Lozoraitis ir pasakė labai įdomią, Lietuvos problemas ir jos ateitį liečiančią kalbą. O

rašytoja Birutė Pūkelevičiūtė savo kūryba labai praturtino ir patį Tautos šventės minėjimą.

Posėdžiui pasibaigus, skyriaus narė Natalija Subačienė pakvietė prie skoningai paruoštų vaišių, kurių metu buvo pasveikintas ir skyriaus išdininkas Pranas Damijonaitis vardinių proga ir palinkėta visokeriopos jam sėkmės.

Naujosios Vilties vyr. redaktorius dr. Algirdas Budreckis pakvietė Vytautą Abraitį ir Jurgį Janušaitį bendradarbiauti ir dvidešimt penktajame Naujosios Vilties Nr., kuris žada pasirodyti 1994 m. pavasarį.

"SIETYNŲ"
DEŠIMTMEČIO
KONCERTAS

"Sietyno" choras, vadovaujamas muz. Antano Skridulio, š.m. gruodžio mėn. 12 d. paminės savo veiklos dešimtmetį specialiu sukaktuviniu koncertu. Pradžioje, įprastu laiku – 2 val. 30 min. bus lietuviams pamaldos Prince of Peace bažny-

PRIE KNYGŲ LENTYNOS

V. Kavaliūnas

– Tai ką gi, dėde, jūs jau čia taip perkate? – klausia profesorius Ūkininką, stoviniuojantį prie knygų lentynos.

– Žiūriu. Gal, sakau, kokią knygą savo bobai nupirksiu.

– Savo žmonai?

– Taigi, sakau, jai. Labai mėgsta skaityti.

– Turite, matau, labai puikią žmoną.

– Būtų nieko sau moteriškė. Sakysčiau, gal net ir visai pakenčiama. Tik jau per daug prie tų knygų. Jei jau nuosters kur kokią, tai nepaleis ligi galo. Jau tada ji nieko nei mato, nei girdi. Ir kad ir kas, tu jos tada jau neprisiskausi.

– Labai gerai, labai gerai. Tegu tik skaito. Ir pirkite kad va ir šita, – sako profesorius ir ištraukęs iš lentynos paduoda "Lietuvių egzodo literatūrą".

– Sakote, šita?

– Šita. Labai gera knyga. Nesigailėsite.

– Tai kad nežinau nei ką reiškia čia va šitas jos pavadinimas.

– Nežinote?

– Ne, nežinau. Jiš man toks keistas.

– Pusiau lotyniškas, pusiau lietuviškas.

– Kaip tai?

– Žodis "ex" yra lotyniškas ir reiškia "iš", o kitas lietuviškas: "oda".

– Tai ar čia nebus tik apie tuos, kuriems nulupta oda?

– Taip jau išeina – apie tuos.

– O kad juos kur nežinau kas! Ir susigalvok tu man šitaip. Ir už ką jiems tą odą nulupo?

– Ar tai dar reikia už ką? Nepatiko kas – ir baigta.

– Ir visiems?

– Paskaitysite ir pats pamatysite. Bet saka – knyga gera. Ir nesigailėsite.

– Gera, labai gera. Pats matau ir suprantu. Ir labai mokyti parašyta. Tai jie ir lotyniškai moka?

– Kaip matote. Ir kiek joje gražių nuotraukų, – sako profesorius leisdamas knygos lapus pro savo nykštį.

– Parodykite, parodykite. Gal yra ir mano bobos, – tiesia ranką.

– Jos tai nebus.

– Kodėl?

– Čia tikrai tų, kurie rašo.

– Rašo, profesoriau, ir maniškė. Susirašinėja su savo seseria.

– Žiūrėkite, žiūrėkite, – ir paduoda knygą Ūkininkui, kuris įninka ją atidžiai vartyti sustodamas prie nuotraukų.

– Nėra, nėra, – kartoja nusivylusiu balsu.

– Sakiau, kad jos čia nebus.

– Galėjo įdėti. Sakysim, kad ir kur laukuose prie karvių.

Visai kitokia knyga būtų. – Ir įspraudžia knygą į lentyną.

– Tai nepirksite?

– Šitos tai ne. Mano boba nenorėtų jos nei į rankas paimti.

– Dėl tos odos?

– Dėl odos. Ji, žinote, labai gailėstingos širdies. Ir kad, sakau, nors jos nuotrauką būtų įdėję.

VILKO RAUDA

Laputė, išlindus iš krūmo,
Akis prieš saulę primerkia,
Žiūri – veidas vilko, jos kūmo,
Sėdi ant kelmo ir verkia.

Pamačiusi tokią jo miną,
Prieina. Paglosčius ramina –
Tarytum ne vilką, o žmogų:
– Nustok! Negražu, nepatogu...

– Kūma, suprask mane bent truputį,
Kaip sunku vilkui vilku nebūti,
Kai noras krūtinėje esti
Avis ir kaimyną suėsti.

V. Kavaliūnas

ALT S-gos Daytona Beach, Fl. skyriaus kontrolės komisija, tikrina atskaitomybę, iš k. į d.: Gediminas Lapėnas, Vaclovas Dzenkauskas – komisijos pirmininkas ir Stella Abraitienė.

čioje, Ormond Beach. Po pamaldų bažnyčios salėje koncertas ir vaišės.

Ta proga dail. Juozas Sodaitis ruošia savo kūrybos darbų parodą, kurią dalyviai turės progos apžiūrėti prieš pamaldas ir po to prieš ir po "Sietyno" koncerto.

Dail. Juozas Sodaitis yra suruošęs visą eilę savo dar-

bų parodas įvairiuose lietuvių telkiniuose, o šį pavasarį dalyvavo "Vydūnas – 125" ekslibrisų konkurse, Šilutėje ir laimėjo premiją. Taigi ir daytoniškai turės progos pasigerėti dail. Juozo Sodaičio kūryba.

Jurgis Janušaitis

KAI TAUTA PRADĖJO RAŠYTI SAVO KANČIOS ISTORIJA...

T. B. Burauskaitė

Šių metų balandžio mėn. Lietuvoje išleista *Represijų Lietuvoje tyrimo centro prie Filosofijos, sociologijos ir teisės instituto*

LIETUVOS GYVENTOJŲ GENOCIDAS

I tomas
1939 – 1941

Tai didelės apimties knyga su įvadais ir dokumentine medžiaga, 50 psl. Toliau išvežtųjų vardynas 28 806 pavardės apimančios virš 800 psl. ir gale keli žemėlapiai.

Čia spausdiname *Represijų Lietuvoje tyrimo centro vadovės T.B. Burauskaitės* pasisakymą, liečiantį tą knygą.

1939–1941 represijos Lietuvoje ir jų aukos knygoje "Lietuvos gyventojų genocidas"

1988 vasarą Sąjūdžio įkurta Komisija stalinizmo nusikaltimams tirti vienu iš darbo tikslų užsibrėžė sudaryti vardinių represuotųjų asmenų sąrašą. Tuo metu, Atgimimo priešaušryje, Lietuvos specialiųjų (KGB, VRM, LKP istorijos ir kt.) archyvų durys dar buvo patikimai saugomos ir gauti informaciją apie bolševikų nusikaltimus Lietuvos gyventojams buvo tik vienas kelias – pasitelkti žmonių atmintį. "Sąjūdžio žiniuose" paskelbta komisijos anketa netrukus buvo perspausdintas vis drąsėjančiuose Lietuvos laikraščiuose, vėliau anketos buvo platinamos per Sąjūdžio rėmimo grupes ir Tremtinių sąjungos klubus, bažnyčias. Komisijos adresu ėmė plaukti šimtai ir tūkstančiai laiškų, anketų, prisiminimų, dokumentų, nuotraukų liudijančių apie žmonių pergyventas kančias, netekties skausmą, kraupią tiesą apie kruvinus okupantų darbus. Praplyšo baimės ir nepasitikėjimo šydas, dešimtmečiais austas ir klotas ant tautos, atgijo žmonių istorinė atmintis – tauta ėmė rašyti savo kančios istoriją...

Nukentėjusiųjų ir jų artimųjų pasitikėjimo dėka pateikiant gausią ir labai išsamią informaciją apie represuotus asmenis ir jų likimus dienos šviesą išvydo knyga "Lietuvos gyventojų genocidas" I tomas, apimantis 1939-1941 genocido aukas. Tvarkant ir sisteminant, renkant papildomą medžiagą padėjo didelis būrys talkininkų. Bet ir didžiausio žmonių pasiaukoji-

mo ir entuziazmo nebūtų užtekę apdoroti tokį kiekį informacijos ir sudaryti iš jos knygą, jei ne išsivijios parama – trys kompiuteriai su spausdinimo įranga, kuriuos mums padovanojo p. Audra Misiūnienė, Katalikų Šalpos Fondas ir Lietuvių Tautinės kultūros fondas.

Vardyno pagrindu paimtas 1981 Chicagoje Leonardo Kerulio išleistas "Išvežtųjų lietuvių sąrašas", kuriame buvo suregistruota virš 19 tūkst. represuotų asmenų. Kiti panaudoti šaltiniai: Savitarpio pagalbos biuro 1942 sudaryti represuotų asmenų sąrašai, Vidaus reikalų ministerijos archyvo tremties bylų duomenys, Valstybinio archyvo NKVD spec. fondo kalinių kartoteka, vis dar sunkiai prieinamų KGB archyvų medžiaga, pačių politinių kalinių, tremtinių bei jų artimųjų užpildytos anketos, laiškai, prisiminimai, sąrašai, įvairi informacija iš knygų bei periodinės spaudos, civilinės metrikacijos registracijos knygų tremties vietovėse.

Knygoje pateikiami tik tie duomenys apie nukentėjusius asmenis, represijų datą bei pobūdį, tolimesnį asmens likimą, kurie yra paliudyti bent vieno iš minėtų šaltinių. Tačiau šių šaltinių apimtis, tikslumas, pilnumas labai skiriasi. Vieni asmenys paminėti vienuose, kiti kituose šaltiniuose, vienu žmonių žinomas visas nueitas kančių kelias, kitų – tik pavardė. Leonardo Kerulio knygoje neregistruoti žydų tautybės asmenys, nežinomas jų tolimesnis likimas. VRM archyvo tremtinių bylų informacija irgi neišsami, kartais prieštaringa, net klaidinga, (pvz. žuvimo tremtyje data nurodoma, kaip paleidimo). Iš politinių kalinių NKVD kartotekos žinomas Ypatingojo pasitarimo skirtas bausmės laikas, bet nežinoma kalinimo vieta ir tolimesnis likimas. Informacija iš knygų ir periodinės spaudos užpildė kai kurių biografijų spragas, atskleidė žudynių Lietuvoje faktus, bet ji buvo negausi ir daugiausia apie atskirus asmenis ar asmenų grupes. Daugelį likimų patikslino žmonių atsiųsti tremtyje bei lageriuose kartu buvusiųjų sąrašai.

Išsamiausia informacija – tai žmonių anketos ir laiškai. Deja, tik apie trečdalį nukentėjusiųjų asmenų bu-

Iš Popiežiaus Jono Paulio II lankymosi Lietuvoje – Popiežius atvažiuoja į Kryžių kalną, skausmų ramėjimo vietą... G. Pinigio nuotr.

vo gauta ši autentiška informacija. Tačiau asmenų, minimų tik žmonių pateiktose anketose, laiškuose ir sąrašuose, apie kuriuos nerasta jokios informacijos kituose šaltiniuose, yra daugiau kaip 12 %, t.y., jei vardynas būtų sudaromas remiantis tik archyvų duomenimis ir nacių okupacijos metu sudarytais sąrašais, tai ne mažiau kaip 12% nukentėjusiųjų asmenų į vardyną nebūtų patekę.

Vardynas sudarytas abėcėliniu principu, pagal represuotos šeimos galvos (darbingo amžiaus vyriausio asmens šeimoje arba vyriausio amžiumi asmens nepilnoje šeimoje) pavardę, nurodant giminystės ryšį. Knygoje pateikiama informacija apie 28 806 žmones, įvairiai nukentėjusius nuo bolševikų okupacinio režimo – tai nužudytieji Lietuvoje, ištremtieji per masinius trėmimus, įkalintieji Lietuvoje, išvežtieji į lagerius, dingusieji be žinios, gimusieji tremtyje.

Sovietinių istorikų melas, rašančiųjų apie tragiškąją Lietuvos istorijos laikotarpį išankstinė nuomonė, faktinės medžiagos nesutvarkyta gausa, tragedijos mastas ir emocijos gimdė įvairias interpretacijas apie genocido aukų skaičių. Vardyne paskelbti statistiniai duomenys nėra nei išsamūs, nei galutiniai ir bus tikslinami gavus papildomą informaciją.

1941 birželio masinių trėmimų metu ištremta 14 595 asmenų, iš kurių 5120 (35.3%) buvo vaikai iki 16 metų ir apie 10% žmonės virš 60 metų. Tremtyje žuvo 1533, į Lietuvą grįžo 4721, liko gyventi tremtyje 5289, kitų tremtinių likimas nežinomas.

Įkalinta Lietuvoje 4575 asmenys, 3193 iš jų išvežti į lagerius. Į lagerius išvežti ir 2957 vyrai, atskirti nuo tremiamų šeimų. Iš viso į lagerius išvežta 6153 asme-

nys. Į Lietuvą grįžo 586 lagerių kaliniai (apie 10%), žuvo kalinimo vietose 1573 (25,6%), likusiųjų likimas nežinomas.

Knygos įžangoje pateiktas išsamus pasiruošimo masiniams trėmimams ir jų eigos vaizdas, todėl čia norėtusi daugiau dėmesio skirti kitokio pobūdžio represijoms.

Vardyne užfiksuotas pirmasis arešto faktas – 1939.09.26 suimtas vilnietis Aleksejus Argamakovas. Represijos Lietuvos teritorijoje prasidėjo 1939.09.17 Raudonajai armijai užėmus Vilnių ir Pietryčių Lietuvą. Masiniai areštai čia vyko tol, kol po 1939.10.10 Lietuvos ir Sovietų Sąjungos sutarties Vilnius ir dalis Vilniaus krašto grąžinama Lietuvai. Toje Pietryčių Lietuvos dalyje, kuri tuo metu atiteko BSSR, toliau vyko masiniai areštai ir trėmimai.

Prasidėjus Antrajam pasauliniam karui, į Vilnių traukė gausūs būriai pabėgėlių iš Lenkijos (1939.09.02 užregistruota 18,3 tūkst. pabėgėlių, o jau 1940.04 – 92 tūkst.). Sunku pasakyti kiek benamių pabėgėlių buvo represuota iki Vokietijos – SSRS karo pradžios, tai galima bus nustatyti atlikus išsamius tyrimus kartu su Lenkijos istorikais. Lenkų tautybės represuotieji asmenys sudaro beveik 18% visų nukentėjusiųjų, kai Lietuvos gyventojų sudėtyje buvo 5,3% lenkų. Kitų tautybių represuotų asmenų procentas yra labai artimas gyventojų tautinei sudėčiai, pvz. tarp represuotųjų buvo 9,2% žydų tautybės asmenų (Lietuvoje gyveno 8,3 % žydų).

Po Lietuvos okupavimo 1940.06.15 atėjūnai ir jų parankiniai sklaidė gandus apie "nedidelius ir laikinus" suėmimus, ruošdami dirvą masiniams areštams ir trėmimams, tuo pačiu metu represijų ratą įsukdami vis smarkiau. Jau 1941 pra-

džioje vyko teismų inscenizacijos: kovo 1, 8, 22, balandžio 19 ir 23 buvo nuteisiama po 100 žmonių per dieną. Surinkus tam tikrą bylų kiekį, jos būdavo siunčiamos į Maskvą ir laukiama Ypatingojo pasitarimo (OSO) sprendimų. Gavę nuosprendžius, ruošdavo kalinius transportavimui.

Kaliniai buvo išvežami grupėmis. Knygoje užfiksuoti šie kalinių etapai: 1941.05.18 į Kozelską 51 ne Lietuvos pilietis, 19.06.06 – 628 asmenys, 1941.06.16 – 747 asmenys. Politiniai kaliniai su sudarytomis bylomis, o taip pat ir nesulaukusieji nuosprendžių, buvo vežami etapais per kalėjimus į Komijos lagerius (Sevpečlagą, Vorkutsevečlagą ir kt.). Daugeliui teisųjų nepolitinių straipsniais (už nelegalų sienos perėjimą, pasų režimo pažeidimą, spekuliaciją) buvo mažesnės bausmės. Jie buvo siunčiami į Usollagą (Vologdos sr.), Kazachijos lagerius Karagandos ir Gurjevo srityse. Vokietijos – Sovietų Sąjungos karo pradžioje evakuoti politiniai kaliniai iš Panevėžio, Raseinių, Šiaulių kalėjimų sekiančiomis sąlygomis buvo etapuojami į Gorkio, Sol Ilcko (Orenburgo sr.) kalėjimus, likę gyvi vėliau perkelti į Petropavlovsko, Krasnojarsko, Karagandos lagerius. Didžioji dalis nuo šeimų atskirtų vyrų buvo nuvežti į Krasnojarsko kr. Resiotų lagerius. Dauguma iki masinių trėmimų suimtųjų Lietuvos karininkų pateko į Norilsko, Dudinkos, Sverdlovsko, Gario lagerius. Tai, kad į Lietuvą grįžo tik dešimtadalis šių kalinių, leidžia suprasti, kad nuosprendis jiems buvo aiškus – mirtis nuo bado, šalčio ar recidyvistų teroro, nežiūrint kokio dydžio bausmė buvo nurodyta byloje.

(Bus daugiau)

APIE LIETUVOS DUKTERIS IR RADIO VALANDĖLĘ

Rūta Sakienė

Žinios iš Los Angeles

Po šių metų vėsios ir ūkanotos pietinės Kalifornijos vasaros, su pirmomis rugsėjo dienomis užėjo karščiai. Tuo pačiu metu pradėjo ir rudens parengimų sezonas, užpildydamas visus mėnesio savaitgalius.

Apie pirmąjį renginį – Tautos Šventę o taip pat ir "Barakūdų" pastatymą vidury mėnesio jau buvo minėta. Nedera nepaminti ir dar dviejų labai svarbių, gerbiamų ir neabejotinai reikalingų organizacijų, tai Lietuvos Dukterys ir mūsų "Radijo valandėlė" – Los Angeles lietuvių Radijo Klubas.

Lietuvos Dukterys Los Angeles telkinyje turi apie 80 narių, kurių gal tuzinas tebėra pajėgios, kitos gi pačios jau reikalingos globos. "Pirma ištiesk pagalbos ranką, o tik paskui klausk klausimus" – yra Dukterų moto, kurio jos nuo pat įsikūrimo griežtai laikosi. Iš pat pradžių darbščiai įsijungusios į artimo meilės ir šalpos darbus iki šiol tyliai juos tęsia, neieškodamos nei garbės nei padėkos. O gerbt ir dėkoti yra už ką.

Visuomet šelpusios nedalion patekusius, dosnia ranka rėmusios lietuvišką spaudą ir radiją, dabar Lietuvai atgavus nepriklausomybę, užsikrovė dar daugiau išpareigojimų. Daug spaudoje matome apie VAIKŲ VILTĮ ir tos organizacijos kilnius darbus. Veiknickas, išskyrus pačias Los Angeles Dukteris, nežino, kad jos taip pat yra daug prie to prisidėjusios. Lietuvon iš Kalifornijos jau grįžo pasveikę keturi vaikučiai, iš kurių vieną jos globojo pačios, o prie kitų trijų išlaikymo dosniai ir darbščiai prisidėjo.

Utenoje einančiai senelių namų statybai mūsų mielos "Dukrelės" paaugojo penkis tūkstančius dolerių, o sužinojusios, kad Marijampolės rajone prel. Kazlauskas pradėtu projektu statomi šešeri atskiri namai šeimoms, sutinkančioms auginti po keletą našlaičių, apsiėmė ir pažadėjo finansuoti vieno tokio namo pastatymą.

Tokia maža saujelė moterų, pajamas turėdamos veik vien iš kavos ir pačių keptų, suaukotų pyragaičių pardavinėjimo parapijos svetainėje sekmadieniais, drįso šitaip sunkiai išpareigoti ir tuos išpareigojimus išpildyti.

Ilgametė skyriaus pirmininkė Regina Gasparonienė,

užklausta, kokie yra ateities planai, kukliai ir trumpai atsakė, kad jos Dukterys, visuomet pasiruošusios tiek čia, tiek Lietuvai dirbti.

Tuos savo nesibaigiančius gerus darbus įvykdyti ne visai pakanka kavos pardavinėjimo pajamų, todėl kas metą Dukterys ruošia bent vieną renginį, kartais būdavo gegužinę kurios nors narės sode, kartais gana iškilmingą balių. Paskutinių kelių metų bėgyje, dažniausia sekmadieniais parapijos salėje dienos metu, kad visiems būtų patogų, ir saugu, Dukterys, kaip ir kitos organizacijos, surengia pietus – pobūvį. Taigi ir rugsėjo antrąjį sekmadienį po pamaldų minios žmonių suplaukė į Lietuvos Dukterų rengiamus pietus, paremti mėgiamas ir vertinamas "Dukrelės" ir gal ne mažiau išgirsti seniai negirdėto ir labai pasiilgto mūsų garsaus Vyrų Kvarteto, akompanuojamo muzikės Raimondos Apeikytės. Į savo visuomet nuostabų repertuarą, Kvartetą šiai popietei dar įjungė keletą naujų dainų. Mūsų mieli dainuojantys inžinieriai ne tik daug svečių į renginį sutraukė, bet, vertindami Dukterų kilnius darbus, irgi kaip ir pačios Dukterys, tyliai, nesiskardendami, joms paaugojo savo honorarą.

Po programos sekė skanūs mūsų pagarsėjusios šeimnininkės Genovaitės Plukienės gaminti pietūs, gausi ir labai turtinga loterija. Girdėti, kad kai kurie dosnūs svečiai dar ir piniginę auką pridėjo.

Dieve Jums padėk, darbščiosios "Dukrelės", nešančios kitų žmonių naštas ant savo irgi pavargstančių pečių. O kitiems, iš šalies jus stebintiems, gal reikėtų dažniau ir dosniau prie jūsų planų įgyvendinimo prisijungti?

Žurnaliukui "Lietuviai Amerikos Vakaruose" užsidiarius, vienintėlis vietinių, o paskutiniu metu ir vėliau-

PIGIAUSIOS KELIONIŲ KAINOS NEW YORKAS–RYGA–NEW YORKAS

\$700.00	rugsėjo 16 iki spalio 31
\$650.00	lapkričio 1 iki gruodžio 16
	sausio 10 iki kovo 16
\$750.00	gruodžio 17 iki sausio 9

TOS PAČIOS KAINOS GALIOJA IR JŪSŲ GIMINĖMS SKRENDANT IŠ RYGOS Į NEW YORKĄ IR ATGAL.

Prie visų kainų reikia pridėti taksus.

Rezervacijos ir informacijos reikalais prašome kreiptis į:

BALTIC TOURS

77 Oak St., Suite 4
Newton, MA 02164
Tel: 617-965-8080
Fax: 617-332-7781

Tumo-Vaižganto 5-1
Vilnius, Lietuva
Tel: 227979
Fax: 226767

Miela buvo susitikti su bičiuliais Dirvos gegužinėje.

G. Juškėno nuotr.

sių žinių iš Lietuvos šaltinis (neskaitant "Parapijos žinias", kurios ir yra parapijinės) beliko savaitinis radijo pusvalandis šeštadienio popietę.

Mūsų radijo valandėlė įsikūrė 1952 metais ir, su mažomis pertraukomis, klesti iki šios dienos. Linkėtina, kad ji, toji mūsų telkinio gyvybės styga, niekuomet nenutrūktų.

Radijo valandėlės, arba oficialiai Kalifornijos Lietuvių Radijo Klubo pirmininkai per eilę metų sugebėjo apskriai ir išradinai pripildyti Klubą kasą iki kelių dešimtų tūkstančių dolerių. Bet tai buvo tuomet, kai pati radijo bangų kaina buvo žymiai mažesnė ir visi darbuotojai su daugybe talKininkų dirbo veltui, dar savo pridėdami, grynai iš meilės lietuviškai veiklai ir lietuviškam žodžiui.

Laikas ir aplinkybės keičiasi. Be to juk sumažėjo, Anapilin iškeliavo ir didelė dalis pačių uoliausių, ištikimiausių Valandėlės rėmėjų – aukotojų. Dabartiniam Klubo pirmininkui Vytautui Šeštokui pradėjus skardent, kad Valandėlės santaupos smarkiai tirpsta, dosniau ir gausiau pradėjo plaukti ir aukos, o į rugsėjo 26-tą rengiamus Radijo Klubo pietus parapijos salėn susirinko žmonių ne mažiau, kaip pačiais geraisiais mūsų ir Valandėlės jaunystės laikais.

Linksmo susirinkusių vėl iš Lietuvos po Ameriką gastroliuojanti "Armonika", susidedanti (bent čia, parapijos scenoje) iš devynių muzikantų, dviejų dainininkų ir vieno aktorius. Visi, kiek girdėt, yra profesionalai, todėl ir jų klausytis yra malonu. Tik tiek, kad programa buvo pernelyg ilga. –

Prisiklausę "Armonikos" vaišinomės gerais pietumis ir puikiaisiais Kalifornijos vynais. Po to, kaip visuomet, sekė svečių suaukotų dovanų loterija, kuri visuomet būna geras priedas rengėjų išlaidoms padengti.

Pirmininkas Vytautas Šeštokas džiaugiasi, kad pašlijusi Valandėlės finansinė padėtis dabar vėl pasitaisė ir, jeigu rėmėjai visai nenutrauks aukoję, tikisi darbą tęsti toliau.

Šiuo metu mūsų radijo Klubas turi keturis programų pravedėjus ir dviejų asmenų technikinį personalą. Vertiname jų visų darbą, esame jiems dėkingi ir linkime geriausios kloties.

Skaityt ir platinkit
DIRVA

Marijampolės turguje.

L. Kulbienės nuotr.

LAISVĖS NETEKUS

Benediktas Butkus

(Tęsinys iš praėjusio numerio)

Stačiatikių Velykos

Mūsų lagerio administracija net ir tikinčiųjų atžvilgiu pasidarė minkštesnė. Sandėlio patalpoje darbininkėms vienuolėms ir penkiems šventikams leido Velykas švęsti, su sąlyga, kad šventės apeigos būtų vidurnaktį atliktos, kai kaliniai barakuose miega ir kad pašaliniai žmonės apeigose nedalyvautų.

Kai šventikai, liturginiais rūbais apsirengę, pradėjo velykines giesmes giedoti, visi susirinkusieji chorui pritarė.

Nors buvo jau po vidurnakčio, bet laisvų žmonių ir be sargybinių kalinių tiek prisirinko, kad uodas snapo neįkištų. Atėjo sargybos viršininkas Vodopalovas. Pro žmonių spūstį prisigrumdęs, atsisėdo, net kepurę nusiėmė nuo galvos ir apeigų klausėsi. Aš, klausydamas žmonių iš širdies giedamų velykinių giesmių, prisiminiau Jurbarką, kai gyvenau prie didelio gimnazijos sodo ir už jo akmeninės tvoros visai netoli buvo stačiatikių cerkvė, kurioje iš Jurbarko apylinkių stačiatikiai susirinkę, aplink cerkvę eidami tas pačias velykines giesmes giedodavo.

Kai pasimeldę šventikai ir vienuolės ant ilgo balta staltiese užtiesto stalo pradėjo dėstinėti Velykų vaises, Vodopalovas pakilo nuo kėdės, užsidėjo kepurę ir pro duris eidamas neva įsakė baigti tas visas "taluškas" ir eiti ilsėtis, bet velykinių apeigų ruošėjai nepaklausė – prie balto stalo būrelyje susėdę vaišinosi baltos kvietinės duonos trupinėliais, medaus lašeliais, lašinių, kumpio ir dešros gabalėliais, perkąsdami ukrainietiško česnako ir svo-

gūno riekelę...

Tai buvo pirmas ir pašutinis toks Velykų švenčių lagery prisiminimas, nes kitais metais griežtai uždraudė tikintiems stačiatikiams susirinkti šventę švęsti.

Laiškas iš tėviškės

Per šešerius metus buvau atskirtas nuo šeimos, nieko apie jos likimą nežinojau. Iš patekusių į lagerį lietuvių sužinojau, kad 1940/41 atvežtas į Sibirą lietuvių šeima išskyrė: vyrus į lagerius patalpino ir ten juos išžudė, moterys su vaikais į kolchozus pateko, juos ten badu išmarino – mažai kam teko gyvam išlikti. Dažnai savo šeimą prisimindavau ir galvodavau: ar ir mano šeima nebus į šį Sibiro pragarą patekusi?

Ir štai, vieną 1946 metų dieną gaunu laišką, kurį ir rankas paėmęs, visas virpėdamas, pamatau brolio Juozo rašyseną. Brolis raminančiai rašo, kad dėl šeimos likimo per daug nesirūpinčiau ir nepergyvenčiau. Visi gyvi ir sveiki laimingai į Vakarus pasitraukė. Gal jau ir vandenyną perplaukė?

Iš laiško aiškiai supratau, kad mano šeima nuo komunistinių teroristų yra apsaugota. Jaučiau didelį dėkingumą savo žmonai Pranutei, kad ji sugebėjo dukteris Aldoną, Neliutę ir, man Raseinių kalėjime būnant, gimusį sūnų Raimondą apsaugoti nuo bado kančių ir mirties. Ši maloni žinutė palengvino mano sunkią naštą. Širdis pradėjo lengviau plakti, kojos stipriau į žemę atsirėmė. Rodos, mano vieno vargas ir kančia palengvėjo. Dabar man teliko tik rūpestis kaip nors gyvybę išsaugoti. Žinant, kad šeima liko raudontvanyje nepaliesta, rodos, vienam ir numirti būtų lengviau...

Buranas mus be duonos palieka

1946-tų metų pabaigoje tris dienas siautė stiprus bu-

ranas. Ketvirtą dieną šiek tiek aprimo. Švilpdamas vėjas jau ir švaraus sniego pritrūko, iš arimų ir stepės smėlį pradėjo su sniego likučiais maišyti ir kamuo-liais ritinėti.

Per sniegu užpustytas duris, pūkšdamas išispraudžia lagerio viršininkas Nikanorovas ir dejuoja:

– Blogi reikalai. Jau trečia diena, kai duonos ekspeditoriaus nėra, kažkur su duona stepėje dingę... Kaliniai be duonos barakuose sėdi. Telefonu su Katuru skyrium kalbėjau. Sakė, kad Vanė prieš tris dienas su duona išvažiavęs. Kas su juo atsitiko – sunku pasakyti.

– Mūsų duonos ekspeditorius gudrus besarabas, jaunas ir striprus vyras, rodos, taip lengvai buranui negalėtų pasiduoti.

– Važiuosim kartu į stepę ekspeditoriaus ieškoti?

– Kodėl tik aš, o ne kiti gali važiuoti Vanės ieškoti? Žmones begelbstint, mane jau pernai buranas gerokai pačiupinėjo, vos sveiką galvą išnešiau. Nuo tada daviau sau žodį, kad su buranu nereikia juokauti.

– Mat, atsirado bailys. Turi gerą arklį ir šiltai apsirengti, ilgą skrandą ir gerus veltinius. Renkis į kelionę, o aš einu į arklidę, arklinėkams liepsiu į mažas rogeles tavo ir mano arklius pakinkyti. Jei po stepę paieškoję nerashim – sugrįšim.

Ir taip kartu su viršininuku leidomės į nelabai malonią kelionę Vanės ir duonos ieškoti. Nors audra šiek tiek buvo aprimusi, bet dar šaltas vėjas sniegą su smėliu švilpudamas nešiojo.

Penketą kilometrų pavažiavus, aš viršininkui į pašoną kumštelėjau ir šūktelėjau:

– Žiūrėkit, kairėj kelio pusėj Vanės arkliai ir ant rogių būda su duona stovi. Turbūt ir Vanė, į būdą įsilindęs kiūto.

Tikrai, Vanės arkliai stovi. Tik gaila, kad jau tikriausiai nei Vanės, nei arklių nėra gyvų.

Kai visai arti prie arklių privažiavom, viršininkas iš rogių iššoko, prie vieno arklio priėjęs, su koja spyrė

jam į pašoną, tą patį pakartojo ir su antruoju arkliu. Abudu arkliai į ledo gabalus subyrėjo.

Viršininke, patikrinkit būdą. Gal ir Vanę rasite įsilindusį ir suledėjusį?

– Vanės būdoje nėra. Būdos durys spynele užrakintos. Mūsų Vanę turbūt buranas į stepę nusinešė.

– Tai prikabinkit būdą prie savo rogių ir pamažu tempkim namo.

Krautuvėlės vedėjas Kabakidzė pasiteiravo:

– Duoną stepėje suradot ir parvežėt, o kur Vanę palikot?

– Vanę palikom burano dievaičiui pasidžiaugti.

Po savaitės laiko pamatėm, kad mūsų Vane ilgą skrandą atsisagstęs, lėtu žingsniu paržygiuoja, tamsiai mėlyna spalva nosimi ir veidu nudažytu. Lyg iš mėnulio grįžusį Vanę, džiaugdamiesi ir juokaudami sutikom ir prašėm papasakoti, kaip jis gyvas išliko ir kaip buranas su juo žaidė.

– Kai prieš savaitę iš Katuru su duona išvažiavau, buranas ką tik buvo prasi-dėjęs. Pusiaukelyje jau jis mane pradėjo purtyti. Pajutau, kad audra iš kelio išmūšė. Giliam sniege arkliai nepajėgė rogių traukti ir pradėjo vietoje trypti. Aš nuo rogių nušokau irėjau pažiūrėti, kur kelias. Tuo laiku audra mane pačiupo ir pradėjo į stepės gilumą nešti. Pyksi ar nepyksi, jos nepaklaus, kur neša. Apie 20 kilometrų panešusi, audra mane ant Dolinkos lagerio spygliuotų vielų užkabino. Lagerio šunys išsigandę, pradėjo loti, o sargybiniai pamatę, kad aš ne iš lagerio, o į lagerį spaudžiuos, nuo vielų mane nukabino, į baraką įvedę atgaivino, sušildė ir davė pavalgyti.

Dolinkoje pailsėjęs, jėgas atgavęs, vėl pėstute grįžau atgal gyvas ir beveik sveikas.

(Bus daugiau)

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINČII
DIRVOS
PRENUMERATĄ

Labai laukiam

NAUJŲ DIRVOS SKAITYTOJŲ

Visi lietuviškieji laikraščiai susirūpinę, kad metai iš metų prenumeratorių skaičius mažėja. Vyresnieji pamažu išmiršta, akių ir kitų sunkių ligų kankinami nebegali skaityti, o jaunieji, kad ir labai raginami, nuo lietuviško laikraščio tolsta.

Sunkiau ir sunkiau su naujų, pajėgių bendradarbių telkimu. Sunkiau ir su redaktorinio darbo mokančių suradimu, kurie, palyginti, už mažą atlyginimą turi dirbti ilgas darbo valandas.

Lietuviškieji laikraščiai vien iš prenumeratorių rokesčių išsiversti negali. Skelbimų, kurie išlaiko šio krašto angliškuosius laikraščius, tautybių leidiniai jų mažiau begauna. Dirvai tik nuolatinių skaitytojų siunčiamos aukos padeda galą su galu sudurti ir laukti kas bus kitais metais.

Vilties Draugijos valdyba ir Dirvos redakcija visas tas bėdas apsvarsčiusi nutarė, nuo dabar iki šių metų pabaigos, praveisti naujų skaitytojų telkimo vakų.

Nauji skaitytojai, kurie patys užsisakys ar artimieji jiems užsakys, už Dirvą metams moka tik \$20.00.

Mieli, ilgamečiai Dirvos skaitytojai, remėjai ir lietuviškos spaudos mylėtojai, talkinkite mums. Užprenumeruokite Dirvą savo artimiesiems ne tik čia, Amerikoje, bet ir Lietuvoje ar kur kitur gyvenantiems, ypač Lenkijoje, Karaliaučiaus srityje ar dar tebegyvenantiems Sibire.

Jei žinote asmenų, Jūsų kaimynystėje ar ir toliau gyvenančių, kurie Dirvos neskaity, atsiųskite jų adresus. Mes jiems pabandysime Dirvą nemokamai kurį laiką siųsti, kad jie pilnai su laikraščiu susipažintų ir jį pamėgtų.

Taip, bendromis jėgomis, per ilgesnį laiką, gal sutelksime kelis šimtus naujų Dirvos skaitytojų ir tuo žymiai palengvinsime Dirvos tolimesnį leidimą. Padėkite mums tą Dirvos stiprinimą atlikti be dejavimų ir verkimo, o su geros pagalbos draugiška talka.

Čia, šio pranešimo pabaigoje, spausdiname ir atkarpą, kurią lengva iškirpti, užpildyti ir mums atsiųsti.

Pavardė ir vardas _____

Gatvė ir Nr. _____

Miestas _____ Valstybė _____ Zip _____

Jei siūlote Dirvą siųsti susipažinimui, įrašykite siūlomojo adresą:

Pavardė ir vardas _____

Gatvė ir Nr. _____

Miestas _____ Valstybė _____ Zip _____

Cievelandiečiai klausosi APPLE kursų dalyvių pranešimų.

VI. Bacevičiaus nuotr.

TEATRINĖM TEMOM

Viadas Vjelkis

Susitikęs savo draugą Florijoną klausiu:

– Ar buvai Los Angeles lietuvių teatro vaidinime?

– Kaip nebūsi. Jeigu grupė tūkstantį mylių keliaavo į Chicago tai aš galiu bent pora kultūros vardu pavaziuoti.

– Nepastebėjau tavęs. Būtumėm išpūdziais pasidalinę.

– Kaip pastebėsi, jeigu tu pirmoje eilėje sėdėjai. Kaip tu įsibrauni į tokią garbingą eilę?

– Reikia turėti draugus atatinamose strateginėse vietose.

– Tas tiesa. Mano draugai nereikšmingi.

Čia Florijonas turėjo mintyje mane, bet aš nūdaviau nenugirdęs.

– Nemanyk, kad pirmoji eilė yra labai patogi, – bandžiau sušvelninti jo aiškų pavydą, – Visi tave mato. Turi elgtis džentelmeniškai. Turi ploti nors ir nenorėtum. Tave mato netik visi žiurovai, bet ir aktoriai nuo scenos. Negali nematomas pasišalinti vidury veiksmo, jeigu tau nepatinka.

– Neveidmainiauk. Pirmoje eilėje gali matyti aktorių kiekvieną kryptelėjimą.

– O ieigu tie kryptelėji-

mai nervus gadina.

– Jeigu turi plonus nervus tai neik į teatrą. O matei keletą nervingų žiurovų? Tai mūsų Chicagos teatralai. Baisiai stengėsi būti nematomi. Susigužę raudonais veidais sėdėjo. Grauzė juos sąžinė, kad Los Angeles turi teatrinės politikas. Geriau sakyk, kaip patiko.

– Čia gana ilga istorija. Reikėtų analizuoti ir peranalizuoti. Čia esi atsakomingas netik prieš aktorius, autorių, bet ir prieš žiurovus. O matei kaip salė buvo prigrūsta. Reiškia žmonės myli savą teatrą.

– Florijonai. Nukrypai. Aš tavęs klausiau labai paprastą kultūringą klausimą. Kaip patiko?

– Aš tau irgi kultūringai aiškinu, kad čia ne toks paprastas klausimas. Tad pradėsiu iš pat pradžios. Ar skaitei programoje autoriaus žodį? Autorius sako, kad Los Angeles mieste jis turi daugiau bičiulių negu Vilniuje ar Pasvaly. Matai, kaip nori prisigerinti. Pasakui sako, kad vaišintas ir apdovanotas pasijuto skolingas ir norėdamas atsidėkoti parašė šį dramos veikslą. O aš atvirai pasakysiu... kad man tokią dovaną

kas pateiktą, tai kad mesčiau atgal, kad jis Pasvaly atsidurtų.

– Na, na, na, Florijonai, kad tave taip užrūstino?

– Ar įsigilinau, kaip jis savo dėkingumą pareiškė? Ogi pavaizdavo Amerikos lietuvių, kaip paskutinį durnių. Jis daugiausia elgiasi kvailai. Pasiduoda bet kokioms vilionėms. Dalina dolerių šimtaines į kairę ir į dešinę. Už tai jį apspinta visa eilė sukčių ir nevisai normalių žmonių. O ta vadinama "barakūda" jo žmona, nelegaliai su juo vedusi, parodoma, kaip labai kilni daug kentėjusi moterėlė. Štai tau ir dovana Amerikos lietuviams, o specialiai Los Angeles teatralams.

– Sako, kad naujai iš Lietuvos atvykusiems ši komedija labai patinka.

– Ir kaip nepatiks, jeigu mes pavaizduoti kaip "auksinės kiaulės", ką jie tvirtina. Galva nuleidus reikia pripažinti, kad tokie ir esame. Ar atsimeni, kaip Chicagoje scenoje šimtaines dalino? Vienintelis veikale santūrus asmuo tai rašytojas ar rašeiva. Kaštaunas, kuris už pinigus visiems rašo. Ar tik nebus autorius save čia pavaizdavęs? Toliau autorius savo įžangoje sako, kad užkorė sunkų uždavinį P. Maželiui, V. Dovydaičiui ir kitiems komedijos dalyviams – palinksminti reik-

lius žiurovus. Čia jis labai teisus. Žiurovai labai santūriai juokėsi. Gal tik iš pasigailėjimo aktoriams. Ir kaip tu juoksiesi, jeigu visas jumoras buvo paremtas atmatom.

Čia aš praleidžiu tikrus to daikto scenoje girdėtus pavadinimus, kuriuos pakartojo Florijonas. Bijau, kad redaktorius negautų širdies priepuolio.

– Ir tas daiktas buvo naudojamas visose žinomose formose.

Nutariau daugiau sužinoti apie autorių. Atsiverčiau lietuvišką tarybinę enciklopediją. Vajei, ką ten pamačiau. Apie mūsų autorių straipsnis didesnis negu apie Gogolį. Kazys Saja 1932. Skėriuose. Pasvalio raj. liet. taryb. rašytojas. Išminint galybę jo raštų tarp kita ko sakoma: "būdingas dėmesys taryb. visuomenės aktualijoms. Sodrūs buities (kolūkiečių, studentų) vaizdai.." Kaip tu manai? Kada sovietai sako "sodrūs kolūkiečių vaizdai" tai turi mintyje kad kolūkiečiai pavaizduoti tokie kvailėliai, kaip tas vargšas Amerikos lietuvis? Jis 1971 m. gavo LTSR valstybinę premiją. Kaip tu manai, ar tos premijos buvo dalinamos rašytojams ar parsidavusiems rašeivoms? Atsakymo man nereikia. Visi žinome. Man atrodo, kad autorius

tikresnis "barakūda", negu jo vaizduojamos.

– Na, gana apie autorių. Kaip aktoriai režisierius?

– Aktoriai davė viską, ką jie galėjo. Ir profesionalai iš to geriau neišpeštų. Režisierius Petras Maželis netik sumaniai vedė aktorius, bet taip pat papuošė sceną labai elegantiškomis dekoracijomis. Vienas aršus suvalkietis pagyrė aktorių tarseną. Esą labai sklandžiai. O man būtų gerai, kad ir žemaitiškai ar dzūkiskai ar kapsiškai kalbėtų. Kad tik lietuviškai.

– Jaučiu, kad esi bent kiek nusivylęs. Ar dar eisi į lietuvišką teatrą?

– Žinoma, kad eisiu. Labai daug sielos padirginimo. Susitinki su pažįstamais, kai kuriais senai matytais. Pasakui lauki, kada spektaklis prasidės. Vėluojasi mažiausiai penkiolika minučių. Tai vėl suelektrina lūkesčius. Skleidžiasi uždanga. Išsijojęs lauki, kas čia bus. Lyg į kažkokį magišką pasaulį patenki. Slaptose minčių gelmėse galvoji ar galėtum taip padaryti, kaip tie žmonės scenoje. Liūdnam prisipažįsti, kad ne. Ir tada tau sukelia pagarbą visiems, kurie tau tą vaizdą pateikė nesigailėdami nei valandų nei prakaito nei dvasios sukrėtimo. Štai kur pagrindas.

Sutikau su Florijonu šimtu ir vienu nuošimčiu.

Pigios Kelionės į Baltijos Kraštus

TAUPLYK LAIKĄ . . . Su vieninteliu tiesioginiu skrydžiu nuo New Yorko Kennedy Airport iki Rigos Latvijoje. American Trans Air yra greičiausias kelias į Baltijos kraštus.

TAUPLYK PINIGUS . . . Palygink ir tauptyk su American Trans Air. Todėl kad Jūs nusipelnėt gerą patarnavimą, ir pigiausią kainą!

TAUPLYK NEPATOGUMUS . . . Su American Trans Air patarnavimais į Baltijos kraštus nėra jokio rūpesčio ar suspėsčių į sekantį lėktuvą nes čia yra tiesioginis skrydis. NĖRA persėdimų. NĖRA laiko gaišimo. NĖRA bėdų!

Riga, Latvija	Skrydžio kaina
Spalio 1 iki spalio 31	US \$405
Lapkričio 1 iki gruodžio 31	US \$340

Ar Jūs skrendat darbo reikalais, ar pasimatyti su artimaisiais. Jūs norit ten nukeliauti ko greičiau. Nenorit persėsti, ar išleisti daug pinigų. American Trans Air's Tiesioginė Kelionė iš New Yorko iki Baltijos kraštų yra patogi, pigi ir paprasta. Argi ne taip Jūs visada ir norėjot keliauti? Paskambinkit American Trans Air arba savo Kelionių Agentui šiandien!

AMERICAN TRANS AIR

Užtikrinti keliones skambinkite 1-800-382-5892
arba savo kelionių agentui.

Kelionė į vieną pusę perkant ten ir atgal. Bilietus reikia įsigyti mažiausiai 21 dieną prieš iškrendant. Lėktuvai kursuoja tik savaitės dienomis, ne savaitgaliais. \$16 išvykimo mokestis. Multo ir imigracijos mokesčiai į kainą neįskaityti. Taip pat, bilietų perkant, reikia sumokėti \$10 apsaugai, \$3 patarnavimams, ir \$1.45 agrikultūrai.

Palaiminimas po Siluvos Dievo Motinos procesijos šv. Jurgio par. G. Juškėno nuotr.

ČIA PAT "VAIDILUTĖS" PREMJERA

Chicagos lietuvių teatras "Vaidilutė" rengiasi spalio 31 d. naujai premjerai. Bus suvaidinta Amerikoje dar nematyta Petro Vaičiūno melodrama "Nuodėmingas angelas", kuri yra parašyta ir pastatyta jau seniai (1927 m.), tačiau iki šiai dienai neprarado savo aktualumo, nes yra minčių bei idėjų, kurios niekada nesensta. Šio nelengvo darbo, surežisuoti šį veikalą ėmėsi vilnietė teatralė Irena Leonavičiūtė – Bratkauskienė.

Ji yra trečioji režisierė, specialiai atvykstanti talkinti "Vaidilutei". Pirmasis buvo rež. Juozas Ivanauskas (pastatęs Keturakio "Amerika pirty" ir K. Astrausko "Šaltkalvį"). Po to buvo rež. Povilas Gaidys, pernai paruošęs P. Vaičiūno komediją "Patrijotai". Anksčiau režisūros darbe "Vaidilutei" talkino vilnietis aktorius P. Steponavičius. Be jo režisieriais yra buvę M. Smilgaitė, D. Lapinskas ir L. Šulaitytė.

"Vaidilutės" kolektyvas dar yra gana jaunas, tačiau jis yra likęs tik vienas iš dviejų JAV gyvuojančių lietuvių scenos vienetų (šalia Los Angeles dramos sambūrio). Jis buvo įsteigtas 1985 m. rudenį, o sekančių metų gegužės 18 d. buvo suvaidintas pirmasis veikalas: L. Ridlio komedija – "Uošvė į namus – tylos nebus".

Pirmąją režisierę buvo Marytė Smilgaitė, o pirmąjį vaidintojų kolektyvą sudarė: Vincas Olšauskas, Laima Šulaitytė, Edis Šulaitis,

Kazė Brazdžionytė ir Audrė Kižytė. Vėliau buvo pastatyta A. Gustaičio komedija "Kaip velnias prisiviliojo Fortūnato Klibo sielą", K. Ostrausko "Čičinskas", V. Mykolaičio – Putino "Daktaras Gertvydas". Taigi buvo dirbta nemažai.

Ypatingai reikias pažymėti, jog kiekvienais metais vis keisdavosi vaidintojai ir naujai ruošiamoje premjeroje nematysime nė vieno iš pirmojo spektaklio 1987 m. sudėties. Tai galima suprasti, nes tuomet vaidintojai buvo jauni, o dabar jau yra sudarę šeimas, susilaukę savo prieauglio, o su tuo ir kitų rūpesčių bei darbų.

"Nuodėmingo angelo" pastatyme matysime 10 žmonių (daugiau negu bet kuriame ankstesniame "Vaidilutės" pastatyme. Reikia pažymėti, kad daugumas jų

yra naujai iš Lietuvos atvykę žmonės ir tik vienas Vidas Dumasius yra jau pernai "Vaidilutės" pastatyme pasirodęs. Kiti visai nauji veidai – tai Marija Aldona Jurkutė, Kęstutis Kalikauskas, Jolanta Šakalienė, Skirmantė Jakštaitė, Teodoras Dobrovolskis. Be šių dar vaidina Lilija Jasaitė ir Valdas Šepkus, kurie taip pat "Vaidilutėje" rodosi pirmą kartą ir tik Sigitas Gudis ir Viktoras Radvila yra šio kolektyvo senbūviai. (eš.)

APIE CHICAGOS SKAUTUS

Rugsėjo 12 d. Jaunimo Centre vykusioje iškilmingoje sueigoje pristatytas naujas "Lituanicos" tunto tuntininkas. Juo tapo fil. dr. Marius Naris. Taip pat pasikeitė ir daugelis kitų vadovybės narių.

Populiariausias skautų renginys "Puota jūros dug-

ne", kurį organizuoja Chicago jūros skautai, šiemet ruošiamas spalio mėn. 16 d. Lietuvių centre Lemonte. Taip pat Akademinio Skautų sąjūdžio Chicago skyrius rengiasi savo metinei šventei, kuri bus spalio 9 d. toje pačioje vietoje Lemonte. Programa prasidės 4 val., o vakare bus šokiai, grojant "Žaibo" orkestrui.

GRĮŽO DR. L. SEIBUTIS

Dr. Leonas Seibutis, kuris Chicagoje verčiasi privačia praktika ir priklauso dviem ligoninėms – šv. Kryžiaus ir Palos Community Hospital, grįžo iš viešnagės ir darbo Lietuvoje. Jis apie du mėnesius dirbo Vilniaus klinikinėje universiteto ligoninėje.

Patarnavimas Jūsų elegantiškam stiliui...

Normandy Party Center

Leiskite mūsų kulinarijos specialistams sukurti puikų vestuvinį balių ar kitokios paskirties vaišes

585-5850

Skambinkite nemokamai paragauti mūsų maistą!

30310 Palisades Pkwy.

Wickliffe, OH 44092

Pilnas patarnavimas mūsų salėje arba pristatoma į kitas vietas

KALĖDINIAI SIUNTINIAI, IR TRANSPAK

Visi siuntiniai siunčiami BE MUITO

Švenčių sezono metu AIR CARGO išeina du kartus per savaitę.

TRANSPAK gali pervesti dolerius per 48 valandas.

ŠVENTINIS ŽIEMOS SIUNTINYS:

\$39 — aspirino 250 tbl., multivitaminų 250 tbl., tirpi kava, malta kava, tirpi arbata su citrina, kakava, apelsinų koncentratas, vafliai, aliejus, mėsos konservai — **tik \$39.**

Viskas užsienietiška

55 svarai įvairių aukščiausios kokybės maisto produktų **\$ 98.**

45 svarai įvairaus maisto be mėsos **\$ 75.**

Prie visų maisto siuntinių galite užsakyti didelį kiekį aspirino ir vitaminų.

Rašydami būtinai praneškite savo telefono numerį — atsakymą į savo klausimus gausite tuoj pat.

Siųskite per seniausią persiuntimo į Lietuvą įstaigą

TRANSPAK

ROTA DEGUTIENĖ

216 **943-4662**

28262 Chardon Rd. Willoughby Hills, OH 44092

TRANSPAK Chicago tel. 312 436-7772

2638 W. 69th Street CHICAGO, IL 60629

TAUPA LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS

TAUPOS Pilnas Patarnavimas Nariams

- *Taupymo sąskaitos*
- *Čekių sąskaitos*
- *Certifikatai*
- *IRA sąskaitos*
- *ATM kortelė*
- *Įvairios paskolos*

- *Sąskaitų apmokėjimas*
- *Kelionių čekiai*
- *"Money Orders"*
- *"Direct Deposits"*
- *"Savings Bonds"*
- *"Notary Public"*

Kekviena sąskaita apdrausta federalinės valdžios (NCUA) iki \$100,000
767 East 185th Street, Cleveland, Ohio (216) 481-6677

OHIO LIETUVIŲ GYDYTOJŲ DRAUGIJOS

Metinis susirinkimas ir kultūrinės premijos įteikimas įvyks sekmadienį spalio 24-tą dieną.

10:00 v.r. Šventos Mišios DMNP bažnyčioje pagerbti mirusius narius
12:00 Darbo posėdis Lietuvių Namuose
1:00 p.p. kokteiliai
1:30 p.p. premijos įteikimas ir pietūs.

Programa po pietų

Kalbės iš Lietuvos atvažiavęs Dr. Valerijus Špikalovas šiuo laiku lankantis Clevelando Klinikas.

Šiais metais 37-toji kultūrinė premija įteikiama muzikai Ritai Klionienei.

Plačioji visuomenė kviečiama dalyvauti. \$20.00 asmeniui. Apie dalyvavimą pranešti Aldonai Maurutienei 1-256-1383 arba Dr. Dainiui Degesiui – 289-4466.

Valdyba

VYRESNIŲJŲ POPIETĖJ, kuri įvyks spalio mėn 26 dieną 2 val. p.p. Dievo Motinos parapijos konferencijų kambaryje, bus rodoma vaizduojant "Popie-

žiaus Jono Pauliaus II vizitas Lietuvoje". Visi kviečiami. ***

PRIE KAUNO ARCHIKATEDROS VEIKIANČIO MERGAIČIŲ CHORO PASTORALĖ KON-

CERTAS Clevelande bus š.m. lapkričio mėn. 13 d., šeštadienį, D.M. parapijos salėje. Bilietus į koncertą galima įsigyti sekmadieniais parapijos svetainėje arba pas parapijos choro narius.

Parsiduota Condominium

Chautauqua Lake Estates
Mayville New York
2 miegamų, 2 vonios 1150 sq. ft.
216 - 371-0204
ir Avon sportiškas pripučiama laivas 14 pėdų (40,41,42)

DĖMESIO!

Dar turime pilnus komplektus: Lietuvių Enciklopedijos – 37 t., Enciclopedia Lituanica – 6 t., Vinco Krėvės raštai – 6 t. Taip pat siunčiame į Lietuvą per agentūras, kaina 60-80 ct. už svarą. Teirautis: J. Kapočius, P.O. Box 752, Cotuit, MA 02635 tel. 1-508-428-6991.

Federal Savings Bank

PRAŠAU APLANKYTI MŪSŲ BANKĄ

HOME FEDERAL didžiuojasi būdama dalis jūsų apylinkės

Nuo 1911, HOME FEDERAL padėjo tokioms šeimoms kaip jūs gauti geromis sąlygomis paskolas ir patarnavimus finansinėse operacijose.

HOME FEDERAL siūlo šiuos patarnavimus:

- Aukštas palūkanas už santaupas
- Čekių santaupas
- Namų paskolas
- Paskolos namų remontams
- ir kitas paskolas labai palankiomis sąlygomis.

HOME Federal Savings Bank

798 East 185th Street, Cleveland, Ohio

Darbo valandos:

Pirmadienio – ketvirtadienio 9:00 – 4:00
Penktadienį 9:00 – 6:00
Šeštadienį 9:00 – 2:00

Telefonas 529-3059

Rose Marie Balogh, Branch Manager

FDIC INSURED

EQUAL HOUSING LENDER

PARENGIMAI

1993 M.

- LAPKRIČIO 7 d. pianistų Sonatos ir Roko Zubovų koncertas. Rengia D.M. Parapija ir Tėvynės Garsai.
- LAPKRIČIO 14 d. Šv. Jurgio parapijos rudens Festivalis 11:30 – 3:30 v.v.

• LAPKRIČIO 20 d. LKVS-gos "RAMOVĖ" Clevelando skyrius rengia Lietuvos Kariuomenės Šventės minėjimą Lietuvių Namuose – Clevelande.

• GRUODŽIO 24 d. Bendros Kūčios. Šv. Jurgio parapijos salėje 9:30 v.v.

PIGIAUSIOS KAINOS KALĖDINIAMS SIUNTINIAMS

LITHUANICA COMMERCE & CARGO INC.

Siunčia siuntinius į Lietuvą be maito mokesčio adresatams į namus.

Siuntiniai bus priimami

Lietuvių Namuose – 877 E. 185 St.

Sekmadieniais spalio 24 d. nuo 2 v.p.p. iki 5 v.p.p.

Pirmadienį spalio 25 d. nuo 9v. iki 1v.p.p.

kainos laivu – iki 100sv. – 67¢-1 sv. minimum \$20 virš 100 sv. – 57¢-1 sv.

Organizacijoms virš 1000 sv. – tik 47¢-sv.

Siuntinių kainos oro linija – iki 40 sv. – \$2.65 -1sv. min. \$30 virš 40 sv. – \$2.45 -1sv.

Talpintuvai – konteineris išsiunčiamas spalio 26 d. Garantuojame dovanų pristatymą iki Kalėdų švenčių. Maisto siuntinys 42 sv. tik \$69. Pinigai persiunčiami doleriais.

LITHUANICA C & C INC. 6607 S. PULASKI RD. CHICAGO ILL 60629
Tel. 1-312-585-8700, Fax 1-312-585-8922
Prezidentas Gediminas Zaremba (10-14)

Kalėdos artėja!

SUTEIKITE DŽIAUGSMO GIMINĖMS LIETUVOJE

☒ AIR CARGO

☒ SIUNTINIAI LAIVU

☒ DOLERIŲ PERSIUNTIMAS

SIUNTINIAI PRISTATOMI BE MUITŲ

atlanta IE, Inc.

2719 West 71st Street, Chicago, IL, 60629
tel. (312) 434-2121 ; 1-800-775-SEND

MŪSŲ ATSTOVAS CLEVELANDE:

639 East 185th Str., Cleveland, OH, 44119

Telefonas: (216) 481-0011

DARBO LAIKAS:

Antr.- Penkt. 9-5 ; Šeštad. 9-2

JAKUBS AND SON
Laidojimo Įstaiga

William J. Jakubs Sr.,
William J. Jakubs Jr.,
Keneth Schmidt ir
Barbara Jakubs Schmidt

Licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai
936 East 185th Street, Cleveland, Ohio 44119
Tel. (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama teikianti jaukią atmosferą liūdesio valandoje. Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

TAUPA

Lithuanian Credit Union

Lietuvių Kredito Kooperatyvas

767 East 185th Street * Cleveland, OH 44119
481-6677

DARBO VALANDOS

antradienį, trečiadienį ir ketvirtadienį * 9:00 vr – 4:00 pp *
penktadienį * 9:00 vr – 6:00 pp * šeštadienį * 9:00 vr – 12:00 pp *
sekmadienį parapijoje * 11:00 vr – 12:00 pp *

* Kiekviena taupomoji sąskaita federalinės valdžios (NCUA) apdrausta iki \$100,000 *

MATAS REALTORS

NORMLS

Broker RITA MATAS – G.R.I. – state certified real estate appraiser

2412 CEDARWOOD ROAD
PEPPER PIKE, OH 44124
(216) 473-2530

18021 MARCELLA ROAD
CLEVELAND, OH. 44119
216) 486-2530

ADV. VYTAS MATAS – teisinis patarėjas

DIRVA

LIETUVOS FONDO VAJUS

Ruduo yra gyvas lietuviškais įvykiais, renginiais, paramos prašančiųjų laiškais. Lietuvių Fondas nėra jokia išimtis. L. Fondas bent kelis kartus metuose laiškais lanko savo narius, informuoja apie Fondo finansinį stovį bei išdalintą pelną. Tokie nariams laišškai buvo išsiųsti rugsėjo 21 d.

Paskelbus Lietuvai nepriklausomybę, sugebėjome išsiųsti dovanų milijonus dolerių savo giminėms, ligoninėms, labdarai ir įvairioms įstaigoms.

Jau baigiam įsitikinti, kad negalime pamiršti išeivijos reikalų. Laikas atsisukti veidu į save, kaip ne vienas jau išsireiškė spaudoje. Lietuvių Fondas, nuo pat įsikūrimo pradžios, ypatingą dėmesį teikė liet. švietimui, kultūrai ir jaunimui, nes niekas kitas tokios konkrečios paramos negalėjo suteikti. Tačiau L. Fondo aruodas, atskyrus vie-

ną milijoną dolerių Lietuvai, sumažėjo. Ir dabar, po narių atsiklausymo dėl tolimesnio L.F. Pagrindinio kapitalo tvarkymo, dar labiau sumažės. Tuo pačiu sumažės ir L. Fondo pajamos.

Jei mes suprasime išeivijos svarbą ir būsime dosnūs L. Fondui, tai galėsime ne tik užtikrinti tolimesnę išeivijos gyvastingumą, bet tuo pačiu ir pratęsimė paramą Lietuvai. L. Fondo vadovybė būtų laiminga, jei didesnė tautiečių dalis išgirstų Fondo kvietimą, ypač jaunesnius jungtis į Lietuvių Fondo narių eiles. Ir vyresnieji esantys nariai neturėtų stovėti nuošaliai, bet verbuoti savo šeimos narius ar įrašyti vaikaičius, nors su minimalia 100. dol. auka, į L. F. gretas.

Lietuvių Fondas kiekvieną rudenį rugsėjo ir spalio mėn. skelbia naujų narių ir įnašų vajų. Gyvenantieji

Chicagoje ir jos apylinkėse, paaugoję 100. dol. Fondui gauna vieną svečio bilietą į vajaus užbaigtųjų banketą, kuris bus lapkričio 6 d. Martinique pokylių salėje. Bankete bus įteikta studentams stipendijų čekiai.

Suprantama, kad tik banketu kažkokio kapitalo nesukeliama, bet būna gera pradžia ir paskata kitoms vietovėms prisidėti prie skelbiamo vajaus. Tad nestovėkime nuošaliai, bet atkreipkime dėmesį į savo reikalus per Lietuvių Fondą. Aukus siųsti L. F. 3001 W. 59th St., Chicago, Il. 60629. *Marija Remienė*

AMERIKIEČIAI SAVANORIAI LIETUVOS KATALIKIŠKOSE MOKYKLOSE

Šio mėnesio pirmomis dienomis į Lietuvių Katalikų Religinės Šalpos centrą New Yorke suvažiavo unikali grupė žmonių – pirmieji amerikiečiai jaunuoliai, keliaujantys į Lietuvą savanoriškai talkininkauti Lietuvos atsikuriančioms katalikiškoms mokykloms per "Faith in Action" organizacijos sukurta programą.

"Faith in Action", amerikietės Elizabeth Foitu iniciatyva prieš maždaug pusantrų metų įkurta organizacija, pradėjo savo veiklą Čekijos Respublikoje, kviečiant savanorius iš JAV talkininkauti Čekijos katalikiškoms organizacijoms – katalikiškose mokyklose dėstyti anglų kalbą. Šį pavasarį, bendradarbiaujant su Lietuvių Katalikų Religine Šalpa, "Faith in Action" nusprendė plėsti savo sėkmingai vykdomą veiklą į Lietuvą, pradedant su maža grupe savanorių dėstytojų šių mokslų metų pradžioje.

Rugsėjo 5 d. į Lietuvą iškeliavo keturi jaunuoliai: Heather Coates (Topeka, KS), J. David Cotter (Broken Arrow, OK), Edward Peterson (Emerson, NJ), ir Kurtis Wieting (Green Bay, WI). Visi baigę aukštuosius mokslus ir turintys patyrimo mokytojavime arba darbuose su vaikais ir jaunimu.

Ši savanorių "komanda" darbuosis Lietuvoje pilnus mokslo metus, dėstydami Utenos atkurtoje katalikiškoje "Saulės" gimnazijoje bei Panevėžio katalikiškoje mergaičių žemės ūkio mokykloje.

• ANTANAS DUNDZILA PRANEŠA, kad X-14 d. DIRVOJE tilpusiame jo straipsnyje apie ambasadas įsivėlė klaida. Šiuo metu DRAUGE spausdinamoje studijoje Pr. Zundė teigia, kad ambasados pastatą 1924 m. nupirko K. Bizauskas, bet ne V. Čarneckis. A. Dundzila už klaidą atsiprašo.

A. A. MAGDALENAI LUKAVIČIENEI

mirus Lietuvoje, jos broliui PRANUI RAZGAIČIUI ir jo šeimai reiškiame gilia užuojautą ir kartu liūdime

*L. V. Apaniai
Alf. Juodikis
A. V. Mauručiai
A. Petrauskis
O.V. Rociūnai
J. Račyliienė
J.E. Stepai
S. Sviderskienė
Euf. B. Steponiai*

A. A. ANTANUI RŪKUI

mirus, nuoširdžią užuojautą reiškiame Jo žmonai ELENAI RUKIENEI, dukroms ARISTIDAI PARAKININKIENEI, DAIVAI BAKŠIENEI, bei Jų šeimoms, ir sesutei JOHANAI RUKAITEI.

*Korp Neo Lithuania
Floridos St. Petersburgo
padalinys*

Ištikimam Draugui

AA ANTANUI RUKUI

mirus, reiškiame giliausią užuojautą žmonai ELENAI, seseriai JOHANAI, dukroms su šeimomis ir kartu liūdime.

Elena ir Henrikas ANDRUSKOS

A. A. Adv. NIJOLEI MAKAITYTEI

mirus, reiškiame nuoširdžiausią užuojautą jos MOTINAI, dukrai DANUTEI, sūnui ANDRIUI, seseriai SKIRMANTEI, broliui KĘSTUČIUI ir patėviui A. LIEIKIUI.

J. Kapočius su šeima

A. A. KAZIMIERUI POCIUI

mirus, jo žmonai ELENAI, sūnui KĘSTUČIUI ir jo šeimai ir visiems giminėms ir artimiesiems gilia užuojautą reiškia

A.L.T.S-gos East Chicagos skyriaus nariai

A. A. JONUI JUODIŠIUI

mirus, žmoną Izoldą, Dukras, Sūnų ir jų šeimas, Seserį, bei kitus artimuosius nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdime.

*B.K. Narbutaičiai
B. Mainelienė
M.V. Skirpstai
T.V. Degučiai
G. Masilionienė
E. G. Žemaičiai*

A. A. JONUI JUODIŠIUI

Išėjus į amžinuosius Dievo namus, nuoširdžiai užjaučiame giliame liūdesyje likusią žmoną IZOLDĄ, dukteris: LIVIJĄ POLLOCK, VIRGINIJĄ RUBINSKI, sūnų MARIJĄ bei jų šeimas, gimines ir artimuosius.

*Clevelando Šv. Kazimiero Lit. mokyklos
mokytojai, mokiniai ir Tėvų Komitetas*

A. A. KAZIMIERUI POCIUI

mirus, jo žmonai ELENA, sūnų KĘSTUTĮ su šeimai ir visus gimines bei artimiesius nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdime

Tadas, Dalė ir Rimantas Mečkauskai